

Bruselj, 16. oktober 2023
(OR. en)

14248/23

**Medinstitucionalna zadeva:
2023/0373(COD)**

ENV 1129
MI 862
IND 535
CONSOM 367
COMPET 996
MARE 22
PECHE 439
RECH 452
SAN 593
ENT 215
ECOFIN 1053
CODEC 1895

PREDLOG

| | |
|----------------|---|
| Pošiljatelj: | za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ |
| Datum prejema: | 16. oktober 2023 |
| Prejemnik: | Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije |
| Št. dok. Kom.: | COM(2023) 645 final |
| Zadeva: | Predlog - UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o preprečevanju izgube plastičnih peletov za zmanjšanje onesnaževanja z mikroplastiko |

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2023) 645 final.

Priloga: COM(2023) 645 final



EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 16.10.2023
COM(2023) 645 final

2023/0373 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o preprečevanju izgube plastičnih peletov za zmanjšanje onesnaževanja z mikroplastiko

{SEC(2023) 346 final} - {SWD(2023) 330 final} - {SWD(2023) 332 final} -
{SWD(2023) 333 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

V strategiji EU za plastiko v krožnem gospodarstvu¹ iz leta 2018 so bila potrjena tveganja, ki jih povzroča mikroplastika, ter poudarjeno zavzemanje za inovativne rešitve, usmerjene v različne vire. Skupina glavnih znanstvenih svetovalcev Evropske komisije je leta 2019 potrdila potencialna tveganja, ki jih povzroča mikroplastika, in spodbudila k sprejetju previdnostnih ukrepov². Komisija se je leta 2020 po objavi evropskega zelenega dogovora³ z akcijskim načrtom za krožno gospodarstvo 2.0⁴ zavezala ukrepanju proti prisotnosti mikroplastike v okolju z:

- omejitvijo namerno dodane mikroplastike v izdelkih;
- obravnavanjem nenamernih izpustov mikroplastike, med drugim z razvojem ukrepov za standardizacijo in certificiranje ter regulativnih ukrepov in usklajevanjem metod za merjenje teh izpustov.

Komisija je leta 2021 v svojem akcijskem načrtu Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal⁵ predlagala, da bi EU do leta 2030 morala (namerne ali nenamerne) izpuste mikroplastike v okolje zmanjšati za 30 %.

Evropska komisija je 25. septembra sprejela uredbo o omejitvi namerno dodane mikroplastike v izdelkih⁶. Ta predlog o preprečevanju izgube plastičnih peletov v okolje in ocena učinka, priložena predlogu, izhajata iz zavez Komisije v zvezi z nenamernimi izpusti mikroplastike.

1.1 Razlogi za predlog in njegovi cilji

Izguba plastičnih peletov v okolje je tretji vir vseh nenamernih izpustov mikroplastike. Drugi glavni viri vključujejo barve, pnevmatike, tekstil, geotekstil in, v manjši meri, detergente v kapsulah. Da bi se preprečili izpusti mikroplastike iz teh virov, bodo morda potrebne večje nadomestitve ali spremembe lastnosti izdelkov. Nasprotno pa je izguba plastičnih peletov posledica neozaveščenosti in slabega ravnanja, zato jo je mogoče zmanjšati s hitrimi ukrepi za preprečevanje takega onesnaževanja, ki se mu je mogoče izogniti. Plastični peleti so zato na vrhu seznama za posredovanje politike.

Plastični peleti ali tudi plastični granulati, zrnca, predproizvodni peleti in peleti iz smole so industrijska surovina, ki se uporablja za vso proizvodnjo plastike. **Sedanje prakse ravnanja s**

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu (COM(2018) 028 final).

² [Scientific opinion on the environmental and health risks of microplastic pollution](#) (Znanstveno mnenje o okoljskih in zdravstvenih tveganjih onesnaževanja z mikroplastiko), april 2019.

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Evropski zeleni dogovor ([COM\(2019\) 640 final](#)).

⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo – Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo (COM(2020) 98 final).

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Pot do zdravega planeta za vse – Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal (COM(2021) 400 final).

⁶ Uredba Komisije (EU) o spremembi Priloge XVII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) glede sintetičnih polimernih mikrodelcev (C(2023) 6419 final).

peleti povzročajo izgube na vseh ravneh dobavne verige, zlasti pri proizvodnji (neobdelanih ali recikliranih peletov), predelavi, prevozu ter drugih dejavnostih na področjih logistike in ravnanja z odpadki. Ko enkrat pridejo v okolje, jih je skoraj nemogoče zajeti. Oteževalni dejavnik je tudi njihova mobilnost. Tako kot vsa mikroplastika se tudi plastični peleti, ki uhajajo iz industrijskih naprav ali med prevozom, zlahka prenašajo po zraku, celinskih površinskih vodah in z morskimi tokovi, najti pa jih je mogoče tudi v tleh (vključno s kmetijskimi zemljišči).

Pri izgubi peletov je mogoče opaziti štiri vrste negativnih vplivov: na okolje, na podnebje, po možnosti na zdravje ljudi in na gospodarstvo. Nekateri od teh vplivov so posebej povezani s peleti, drugi so povezani z mikroplastiko na splošno. Znano je, da pelete jedo številne morske in obalne vrste (npr. morske želve, morske ptice in lupinarji). Ko jih zaužijejo, lahko povzročijo telesne poškodbe ali pogin. Če ne morejo skozi prebavni sistem, lahko povzročijo podhranjenost ali stradanje. Tako kot velja za vso mikroplastiko, je možnost, da delujejo kot prenašalec adsorbiranih strupenih snovi ali patogenih mikroorganizmov ključni del težave. Plastika in mikroplastika prispevata k podnebnim spremembam kot dodatni vir emisij toplogrednih plinov ter pritiska na ekosisteme in biotsko raznovrstnost. Toplogredni plini se namreč sproščajo v celotnem življenjskem ciklu plastike, od postopkov proizvodnje do razgradnje, plastika v oceanih pa lahko tudi oslabi zmogljivost oceanov za absorpcijo in sekvestracijo ogljikovega dioksida. Ljudje so izpostavljeni mikroplastiki prek zraka in z uživanjem hrane. Mikroplastika, vključno s plastičnimi peleti, ima lahko negativen gospodarski vpliv na lokalne dejavnosti, kot so gospodarski ribolov in kmetijstvo (npr. manjši ulov zaradi vpliva na morske habitate, ekosisteme in prostoživeče živali) ter turizem in rekreacija (npr. manjša privlačnost ali zapiranje plaž ter občutljivih območij, kot so narodni parki, reke in jezera).

Količine peletov, ki se vsako leto proizvedejo ali se z njimi ravna po vsem svetu in v EU, so ogromne (približno 57 milijonov ton v EU leta 2021). Ocene kažejo, da se je **leta 2019 v EU v okolje izgubilo od 52 140 do 184 290 ton peletov. To je enako količini peletov, s katero se na leto natovori od 2 100 do 7 300 tovornjakov.**

Zbrani dokazi v podporo priloženi oceni učinka in začetni oceni učinka, kakor tudi javnemu posvetovanju ter dodatnemu posvetovanju, namenjenemu MSP, kažejo, da deležniki podpirajo ukrepanje lokalnih organov na vseh ravneh za zmanjšanje onesnaževanja z mikroplastiko. Deležniki kot možnost ukrepanja navajajo tudi prostovoljno delo industrije na tem področju, zlasti program Operation Clean Sweep® (OCS).

Cilj tega predloga je **zmanjšati izgubo peletov v okolje**, kar bi pomenilo od 54- do 74-odstotno zmanjšanje v primerjavi z izhodiščem, to pa je enako šestodstotnemu zmanjšanju skupne količine nenamernih izpustov mikroplastike. V skladu s ciljem Komisije za 30-odstotno skupno zmanjšanje količine mikroplastike, izpuščene v okolje, bo pripomogel k **ohranjanju ekosistemov in biotske raznovrstnosti, zmanjšanju možnih vplivov na zdravje in ustvarjanju koristi za lokalne gospodarske dejavnosti.** Izboljša lahko tudi informacije o razsežnosti izgube peletov v celotni dobavni verigi peletov. Manj stroge zahteve za MSP bodo zagotovile ustrezno ublažitev možnih vplivov na njihove dejavnosti.

1.2 Skladnost z obstoječimi politikami EU

Predlog o preprečevanju izgube peletov v okolje podpira cilje evropskega zelenega dogovora in prispeva k reševanju trojne krize podnebnih sprememb, onesnaževanja in izgube biotske raznovrstnosti. Okrepil bo tudi krovne strategije, kot so strategija za plastiko, akcijski načrt za

krožno gospodarstvo in akcijski načrt za ničelno onesnaževanje. Onesnaževanje z mikroplastiko izvira iz:

1. zapuščenih, zavrženih ali neustrezno odstranjenih večjih plastičnih izdelkov in njihovega razpada v manjše plastične koščke v okolju;
2. mikroplastike, ki je namerno dodana nekaterim izdelkom, kot so kozmetični izdelki, ki na koncu pridejo v okolje, in
3. nenamerno izpuščene mikroplastike, zlasti pri obrabi med uporabo ali slabem ravnanju.

Unija je v zvezi z **mikroplastiko** že sprejela številne regulativne ukrepe za boj proti onesnaževanju, ki ga povzročajo večji plastični izdelki, ki uhajajo v okolje, med drugim direktivo o plastičnih proizvodih za enkratno uporabo⁷, okvirno direktivo o odpadkih⁸, direktivo o embalaži in odpadni embalaži⁹ ter okvirno direktivo o morski strategiji¹⁰. Ti ukrepi prispevajo k zmanjševanju nastajanja plastičnih odpadkov, izboljšanju njihovega zbiranja in recikliranja ter spodbujanju uporabe reciklirane vsebine v novih izdelkih, s čimer se zmanjša količina plastičnih smeti v okolju.

Komisija je v zvezi z **nenamerno izpuščeno mikroplastiko**, razen plastičnih peletov, preučila več drugih virov nenamernega izpusta, kot so barve, pnevmatike, sintetični tekstil, geotekstil in, v manjši meri, detergenti v kapsulah. Ukrepi za obravnavanje izpustov mikroplastike iz pnevmatik so že vključeni v predlog uredbe Euro 7. V okviru predhodne analize drugih virov so se pokazale negotovosti in podatkovne vrzeli in ugotovljeno je bilo, da so za njihovo obravnavo morda ustreznejši drugi instrumenti politike. Za določitev najustreznejših posredovanj je potrebnih več informacij in dodatna analiza. Kadar je to primerno in potrebno, se za te vire lahko pripravijo ločene ocene učinka, da bi se podprli morebitni predlogi za obravnavanje emisij mikroplastike iz teh virov.

Zakonodajni akt, ki ureja in upravlja emisije iz velikih industrijskih obratov, tj. **industrijske emisije**, je direktiva o industrijskih emisijah¹¹. Obstoječi zaključki o najboljših razpoložljivih tehnikah ne obravnavajo izrecno izgube plastičnih peletov. Pri uporabi pravil, določenih v tej uredbi, se ne bi smelo posegati v uporabo direktive o industrijskih emisijah.

Predlog o preprečevanju izgube peletov v okolje dopolnjuje določbe o peletih iz **uredbe REACH v zvezi z omejitvami za namerno dodano mikroplastiko**. Ta omejitev se nanaša na plastične pelete kot vir izpustov, ki se mu je mogoče izogniti z uvedbo dveh obveznosti za gospodarske subjekte: (1) zagotavljanje informacij o uporabi in odstranjevanju peletov, npr. z označevanjem, in (2) poročanje o ocenah količin, izpuščenih na letni ravni. Čeprav je informacij o uporabi in izgubi peletov vse več, te obveznosti niso podrobneje opredeljene, prav tako pa ni predstavljena metodologija za ocenjevanje izgub. Obsežne obveznosti in

⁷ Direktiva (EU) 2019/904 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje (UL L 155, 12.6.2019, str. 1).

⁸ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).

⁹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 94/62/ES z dne 20. decembra 1994 o embalaži in odpadni embalaži (UL L 365, 31.12.1994, str. 10).

¹⁰ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

¹¹ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

standardizirana metodologija, ki so vključene v ta novi predlog, bodo pomagale preprečiti izgubo peletov pri viru in izboljšati zbrane informacije o predvidenih izpustih.

Predlog je skladen z nezavezujočim priporočilom pogodbenic Konvencije o varstvu morskega okolja severovzhodnega Atlantika (**OSPAR**) o plastičnih peletih, v katerem se spodbujajo standardi za preprečevanje in sheme certificiranja za celotno dobavno verigo plastike¹². Mednarodna pomorska organizacija (**IMO**) preučuje prevoz plastičnih peletov v tovornih zabojnikih po morju ter ocenjuje prostovoljne in obvezne ukrepe, v okviru katerih bi bile za subjekte, ki ravnaajo s peleti, določene strožje zahteve.

Cilj predloga je utreti pot določbam o mikroplastiki v okviru tekočih pogajanj o **svetovnem sporazumu o onesnaževanju s plastiko**. EU in njene države članice poudarjajo, da je treba v prihodnosti uvesti instrument, ki bi vključeval ukrepe za zmanjšanje nenamernega izpusta mikroplastike. Tak instrument bi lahko na primer vključeval ukrepe za zmanjšanje tveganja uhajanja plastičnih peletov pri njihovi proizvodnji, ravnanju z njimi ali njihovem prevozu¹³.

Predlog prispeva k izvajanju **agende ZN za trajnostni razvoj do leta 2030**, ki jo usmerja 17 ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilj št. 12 o trajnostni porabi in proizvodnji, cilj št. 14 o ohranjanju in vzdržni uporabi oceanov, morja in morskih virov za trajnostni razvoj ter cilj št. 15 o življenju na kopnem, skupaj s ciljem št. 3 o dobrem zdravju, ciljem št. 9 o industriji, inovacijah in infrastrukturi ter ciljem št. 13 o podnebjju.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

2.1 Pravna podlaga

Ta pobuda temelji na členu 192(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), saj bo povečala raven varstva okolja po vsej EU. Čeprav bo omogočila tudi nadaljnjo usklajitev ravnanja s peleti in tako preprečila razdrobljenost trga zaradi različnih nacionalnih pristopov v državah članicah, v njej prevladuje razsežnost varstva okolja.

2.2 Subsidiarnost

Skupen sklop zahtev za ravnanje s peleti v Uniji je bistvenega pomena za zagotavljanje visoke ravni varstva okolja. Kot vsa mikroplastika se tudi peleti zlahka prenašajo z enega geografskega kraja na drugega in jih je mogoče najti v vseh okoljih, vključno z najbolj oddaljenimi kraji. Čeprav je izguba peletov običajno sprva skoncentrirana na enem geografskem območju (petrokemična ali polimerna industrijska območja, logistične platforme, kot so pristanišča, itd.), so peleti izredno mobilni in se lahko nato razširijo po celinskih površinskih vodah in z oceanskimi tokovi ter po zraku. Čezmejna narava težave je najpomembnejši razlog za ukrepanje na ravni EU. Če bi države članice ukrepale posamično, bi bilo ukrepanje stroškovno manj učinkovito, raven varstva okolja pa še vedno ne bi bila optimalna. Obstaja tudi tveganje oblikovanja različne, nasprotujoče si zakonodaje.

¹² *Recommendation 2021/06 on the reduction of plastic pellet loss into the marine environment* (Priporočilo 2021/06 o zmanjšanju izgube plastičnih peletov v morsko okolje), 2021.

¹³ Predlog EU za UNEP pred drugim zasedanjem medvladnega pogajalskega odbora o mednarodnem pravno zavezujočem instrumentu o onesnaževanju s plastiko (INC-2).

2.3 Sorazmernost

Zahteve v predlogu ne presegajo tistega, kar je potrebno, da se gospodarskim subjektom, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, večjih od pet ton na leto, ter prevoznikom iz EU in držav nečlanic EU omogoči, da s takimi peleti ravna varno in odgovorno. Temeljijo na obstoječih dobrih praksah ravnanja, zlasti programu za industrijo Operation Clean Sweep® (OCS) in nezavezujočem priporočilu, ki so ga sprejele pogodbenice Konvencije o varstvu morskega okolja severovzhodnega Atlantika (OSPAR). Sorazmernost zahtev je po potrebi zagotovljena z uvedbo manj strogih zahtev za MSP na podlagi temeljitega posvetovanja z deležniki. Nacionalnim pristojnim organom, zadolženim za preverjanje skladnosti industrije, bodo pomagali certifikacijski organi, ki bodo zadolženi za certificiranje. Ta sistem bo zagotovil visoko raven pravne varnosti in olajšal izvrševanje.

2.4 Izbira instrumenta

Predlog je samostojen pravni instrument, ki ne bi spremenil obstoječe zakonodaje. Določa zahteve, ki jih je treba izvajati v celotni dobavni verigi peletov, ter pravila o sistemu skladnosti, ki temelji na certificiranju, ki ga opravijo tretje strani, lastni izjavi in preverjanju skladnosti, ki ga izvajajo nacionalni javni organi. Ker je cilj predloga zagotoviti visoko raven varstva okolja s spremembo načina ravnanja gospodarskih subjektov, uredba velja za najustreznejši pravni instrument.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

Naknadno ocenjevanje ni bilo izvedeno, ker na ravni EU ni nobenega veljavnega regulativnega okvira, ki bi obravnaval onesnaževanje s plastičnimi peleti v celotni dobavni verigi peletov.

3.1 Posvetovanja z deležniki

Komisija se je posvetovala z deležniki v okviru:

1. javnega posvetovanja o prvotno opredeljenih virih največjih znanih nenamernih izpustov mikroplastike, tj. plastičnih peletov, sintetičnega tekstila, pnevmatik, barv, geotekstila in detergentov za pranje perila in posode v kapsulah, ki je potekalo od 22. februarja do 17. maja 2022. Med posvetovanjem je bilo predloženih 410 prispevkov. Vsi deležniki so se strinjali, **da je onesnaževanje z mikroplastiko v Uniji nevarno, da negativno vpliva na okolje in zdravje ljudi ter da je treba ukrepati na vseh ravneh upravljanja**. V zvezi z izgubo peletov so se deležniki strinjali, da je **glavni dejavnik neustrezno ravnanje s peleti**;

2. drugega posvetovanja, namenjenega MSP, ki ravna s peleti, ki je potekalo od januarja do februarja 2023. Med tem posvetovanjem je bilo predloženih 330 prispevkov. **Večina vprašancev je podprla uvedbo obveznih zahtev, če bodo zahteve za manjša podjetja manj stroge**. Več zahtev je bilo ocenjenih kot preveč obremenjujočih za mikro (manj kot 10 zaposlenih) in mala (od 10 do 49 zaposlenih) podjetja ter podjetja z zmogljivostmi do 1 000 ton na leto (povprečna letna tonaža, ki jo obdelajo mala podjetja). MSP niso podprla obveznosti zunanje revizije. Med dobrimi praksami ravnanja je bila kot najdražji ukrep opredeljena obvezna uporaba posebne opreme in embalaže (tj. nepredušne, odporne proti predrtju in tesno zaprte). **Vprašanci so kot najboljša načina podpore opredelili finančno podporo in standardizirano metodologijo za merjenje izgube peletov**;

3. delavnic in dvostranskih stikov od septembra 2021 do maja 2023, na katerih so okoljske nevladne organizacije odločno podprle **obvezne zahteve za ravnanje s peleti na ravni EU ter celovito in pregledno shemo certificiranja**. Krovno združenje evropskih proizvajalcev plastike PlasticsEurope se je strinjalo, da najučinkovitejši pristop k spoprijemanju z izgubo peletov vključuje **obvezno zunanjo revizijo in certificiranje, ki temelji na programu OCS in se uporablja za vse akterje**. Proizvajalci so menili, da bi vsi akterji lahko zelo hitro začeli izvajati zakonodajni predlog, ki zahteva certificiranje sistema za preprečevanje izgub peletov, podobnega programu OCS, saj bi se oprl na obstoječo pobudo industrije in jo okrepil. Krovno evropsko združenje podjetij za reciklažo plastike PRE (Plastic Recyclers Europe) je podprlo **pravno zavezujoči instrument na ravni EU**, da bi se zagotovili enaki konkurenčni pogoji na enotnem trgu za vse akterje. Krovno evropsko združenje podjetij za predelavo plastičnih mas EuPC je opozorilo na **omejene vire**, ki predstavljajo oviro pri izvajanju dobrih praks ravnanja.

3.2 Ocena učinka

3.2.1 Opredelitev težav in prednostna možnost politike

Predlog temelji na oceni učinka, priloženi predlogu o preprečevanju izgube peletov v okolje. Odbor Komisije za regulativni nadzor je 18. novembra 2022 najprej izdal negativno mnenje z izčrpnimi pripombami. Po obsežni reviziji prvotnega osnutka je 12. junija 2023 podal pozitivno mnenje s pridržki¹⁴. V Prilogi I k oceni učinka je pojasnjeno, kako so se obravnavale pripombe odbora za regulativni nadzor.

V oceni učinka je bila opredeljena naslednja težava: **sedanje prakse ravnanja s peleti povzročajo izgubo v vsaki fazi dobavne verige, kar škodljivo vpliva na okolje in lahko vpliva tudi na zdravje ljudi**. Ugotovljeni so bili naslednji dejavniki:

- **tržne pomanjkljivosti** – cene ne odražajo negativnih zunanjih dejavnikov in nepopolnih informacij za udeležence na trgu. Neoptimalne tržne rezultate pojasnjuje tudi **pomanjkanje posebne podpore in pozornosti za manjša podjetja**, za katera je izvajanje preventivnih ukrepov drago;
- **regulativne pomanjkljivosti** – obstoječi ustrezni regulativni okviri (ki urejajo kemikalije, morske odpadke, vodo, industrijske emisije, odpadke, embalažo in prevozne dejavnosti) ne obravnavajo posebej vprašanja izgube peletov ter varnega in odgovornega ravnanja z njimi v celotni dobavni verigi peletov.

Za obravnavo teh težav in dejavnikov so bile v oceni učinka ocenjene štiri možnosti politike:

- možnost 1: obvezna standardizirana metodologija za merjenje izgube peletov;
- možnost 2: obvezne zahteve za preprečevanje in zmanjšanje izgube peletov v novi zakonodaji EU, vključno s tremi podmožnostmi z manj strogimi zahtevami za MSP:
 - 2a: mikro podjetja;
 - 2b: mikro in mala podjetja;
 - 2c: mikro, mala in srednja podjetja;

¹⁴ SEC.

- možnost 3: izboljšana embalaža za logistiko peletov;
- možnost 4: cilj EU za zmanjšanje izgube peletov.

Na podlagi analize stroškov in koristi ter kvalitativne ocene sorazmernosti, skladnosti, uspešnosti in učinkovitosti različnih obravnavanih možnosti je bila kot najprimernejša možnost politike predlagana kombinacija dveh možnosti:

- **možnosti 1 – obvezna standardizirana metodologija za merjenje izgube peletov** za obravnavo podtežave „nepopolne informacije“ in prispevanje k izboljšanju informacij o obsegu izgube peletov v celotni dobavni verigi peletov. Ta možnost bo olajšala tudi zahteve za poročanje o izgubi peletov v okviru omejevanja na podlagi uredbe REACH;
- **podmožnosti 2b – obvezne zahteve v novi zakonodaji EU z manj strogimi zahtevami za mikro in mala podjetja** za obravnavo dejavnikov „cene ne odražajo zunanjih dejavnikov“, „nepopolne informacije“ in „regulativne pomanjkljivosti“. S poudarkom na preprečevanju bo na gospodarsko sorazmeren način prispevala k temu, da se bo izguba peletov zmanjšala in dosegla raven, ki bo skladna s splošnim ciljem Komisije za 30-odstotno zmanjšanje izpustov mikroplastike do leta 2030, ter zagotovila ustrezno ublažitev vplivov na MSP, vključenih v dobavno verigo peletov.

Možnost 3 bi povzročila dokaj visoke stroške naložb za sektor, njena stroškovna učinkovitost pa bi bila manjša v primerjavi z možnostjo 2. Možnost 4 bi najprej zahtevala vzpostavitev učinkovitega sistema spremljanja, za kar bi bil potreben čas. Njeno izvajanje bi bilo zahtevnejše, stroški pa nekoliko višji v primerjavi z možnostjo 2 in podmožnostmi 2a do 2c. Podmožnost 2b bi pomenila razmeroma veliko zmanjšanje izgube peletov, stroški pa bi bili v primerjavi s podmožnostjo 2a nižji zaradi manj strogih zahtev za mikro in mala podjetja. Zato je v primerjavi z možnostjo 2 in podmožnostmi 2a do 2c stroškovno najučinkovitejša.

3.2.2 Učinki prednostne možnosti politike

Učinki, navedeni v nadaljevanju, se nanašajo na celotno prednostno možnost politike in tako zajemajo določbe iz možnosti 1 in podmožnosti 2b.

- Pričakovani učinki razvoja obvezne standardizirane metodologije merjenja

Prednostna možnost politike uvaja razvoj standardizirane metodologije za merjenje izgube peletov in določa njeno uporabo, ko bo razvita, za dopolnitev **zahtev glede poročanja o ocenah izpuščenih količin, uvedenih v okviru omejevanja na podlagi uredbe REACH**. To omejevanje ne predvideva metodologije za merjenje izgube peletov.

Prednostna možnost politike z uvedbo standardizirane metodologije vključuje enkratne stroške za razvoj in preskušanje metodologije. Evropski odbor za standardizacijo (CEN) običajno potrebuje tri do štiri leta za dokončanje postopka. Ta strošek bi lahko krila industrija ali pa bi Komisija zagotovila podporo z namensko študijo. CEN bo pri razvoju metodologije upošteval delo, ki ga je na tem področju opravila industrija.

Ocenjeno je bilo, da bodo skupni stroški za razvoj in preskušanje metodologije znašali od 1 258 000 EUR do 3 174 000 EUR. Ker bo metodologija temeljila na delu, ki ga je opravila industrija, se ocenjuje, da so verjetnejši nižji stroški. Stroški poročanja, ki jih bo imela industrija, ki bo uporabljala metodologijo, so že določeni v okviru omejitve na podlagi uredbe REACH. To velja tudi za stroške, ki jih ima agencija ECHA pri obdelavi zbranih informacij.

S tem, ko gospodarskim subjektom zagotavlja eno standardizirano metodologijo namesto več metodologij, ki bi se sicer lahko uporabljale, je **cilj prednostne možnosti politike prihrank stroškov**: (1) ni potrebno, da vsak gospodarski subjekt razvija metodologijo, (2) poročanje agenciji ECHA je poenostavljeno in (3) kakovost poročanja je boljša, saj ena metodologija omogoča primerljivost podatkov in navsezadnje tudi boljše razumevanje obsega izgube peletov.

Prihranki stroškov naj bi bili višji od stroškov razvoja. Ta pristop je v celoti usklajen z zavezo, izraženo v sporočilu Boljše pravno urejanje: združujemo moči za pripravo boljše zakonodaje¹⁵. Čeprav v okviru možnosti 1 ni predvideno neposredno zmanjšanje izgube peletov, bo standardizirana metodologija za merjenje izgube gospodarskim subjektom in javnim organom omogočila, da se bolje spopadejo z izgubo peletov z izboljšanjem informacij, poročanja in spremljanja izgube peletov.

- Pričakovani učinki uvedbe obveznih zahtev za preprečevanje izgube peletov in s tem povezanega sistema skladnosti

Prednostna možnost politike uvaja **obvezne zahteve za preprečevanje izgube peletov v okolje za celotno dobavno verigo peletov, s čimer povečuje možnosti za zmanjšanje take izgube.**

Sektor v skladu z načelom odgovornosti povzročitelja nosi stroške ukrepov, potrebne za izpolnjevanje zahtev in dokaz skladnosti s certificiranjem, ki ga opravijo tretje strani, ali lastno izjavo. Javni organi v državah članicah so odgovorni za vodenje javnega registra v zvezi s skladnostjo, v primeru neskladnosti pa za uvedbo korektivnih ukrepov in po potrebi kazni.

Z uvedbo obveznih zahtev, ki temeljijo na delu, ki ga je industrija opravila na področju preprečevanja izgube peletov, zadrževanja in čiščenja, ter z uvedbo obveznosti dokazovanja skladnosti so **za sektor nastali neposredni stroški izpolnjevanja obveznosti. Pričakuje se, da bodo manj stroge zahteve za manjša podjetja (tj. mikro in mala podjetja) ublažile učinke na ta podjetja.** Na splošno naj bi neto stroški izvajanja podmožnosti 2b znašali od 376 do 491 milijonov EUR na leto.

Upravni stroški in stroški izvrševanja za pristojne nacionalne organe vključujejo vzpostavitev in vzdrževanje javnega registra, preverjanje skladnosti, mehanizme za obravnavo pritožb in dostop do pravnega varstva ter poročanje Komisiji o izvajanju te uredbe vsaka tri leta. Na splošno naj bi stroški za države članice v prvem letu znašali 313 000 EUR, nato pa 125 000 EUR na leto za celotno EU. Ti stroški se bodo med državami članicami razlikovali: v večjih državah članicah bodo večji, v manjših pa manjši.

Ker se na podlagi te možnosti lahko povečajo stroški surovin plastike, **se lahko povečajo tudi stroški plastičnih izdelkov za splošno javnost.** Vendar bo morebitno povečanje stroškov verjetno omejeno, saj so stroški izvajanja dobrih praks ravnanja majhni v primerjavi s prometom, ki ga ustvari sektor. Zato se pričakuje, da bodo proizvajalci absorbirali tako majhno povečanje proizvodnih stroškov, ki ga potrošniki zato ne bodo občutili.

Izguba peletov v okolje se znatno zmanjša, s čimer se zmanjša onesnaževanje z mikroplastiko ter ohranijo ekosistemi in biotska raznovrstnost. To je tudi **previdnostni ukrep proti morebitnim vplivom na zdravje ljudi.** Pričakuje se, da se bo izguba peletov zmanjšala za 25 142 ton/leto do 140 621 ton/leto. Prednostna možnost politike naj bi tako

¹⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij Boljše pravno urejanje: združujemo moči za pripravo boljše zakonodaje.

prispevala k približno četrtini cilja Komisije za 30-odstotno zmanjšanje onesnaževanja z mikroplastiko.

Druge koristi vključujejo **enake konkurenčne pogoje med gospodarskimi subjekti**, saj zagotavljajo, da položaj podjetij, ki uporabljajo ukrepe za zmanjšanje, ne bo oslavljen zaradi konkurence podjetij, ki takih ukrepov v sedanjem prostovoljnem sistemu ne uporabljajo. Koristi za podjetja, ki so lastniki peletov, vključujejo **predvideni gospodarski dobiček** v višini od 25 do 141 milijonov EUR, ki je povezan s količino peletov, ki se ne izgubi v okolje.

Pričakuje se, da bo zmanjšanje izgube peletov imelo **pozitiven posredni gospodarski učinek na nekatere sektorje**, kot so gospodarski ribolov, kmetijstvo, turizem in rekreacija na območjih, ki so jih prizadeli izpusti. Izguba peletov v morsko okolje bi bila manjša, zato bi bilo manj motenj za morske vrste, vključno z gospodarsko pomembnimi vrstami, kot so ostrige in brancin. Podobno bo izguba peletov manjša tudi v odpadnih vodah obratov in blatu iz čistilnih naprav, ki nastane pri čiščenju odpadnih voda, zato bo tudi izguba peletov v tla manjša na kmetijskih zemljiščih, kjer se to blato uporablja.

Prednostna možnost politike prispeva k ustvarjanju novih delovnih mest, saj se pričakuje, da bo za izvajanje dobrih praks ravnanja potrebno **dodatno osebje** (3 858 ekvivalentov polnega delovnega časa). Ta možnost pomaga tudi **preprečiti nekatere stroške za družbo**, na primer stroške, povezane s čiščenjem in sanacijo v lokalnih skupnostih na območjih, ki so jih prizadeli izpusti. Ti postopki so običajno zahtevni, saj so zanje potrebni tehnološki, človeški in finančni viri.

Prednostna možnost politike je skladna s cilji podnebne nevtralnosti, določenimi v evropskih podnebnih pravilih, ter cilji Unije za leti 2030 in 2050. Njen najpomembnejši prispevek k blažitvi podnebnih sprememb je, da lahko prepreči širjenje plastičnih peletov v okolje. Preprečevanje onesnaževanja s plastičnimi peleti pri viru naj bi povzročilo manjše emisije toplogrednih plinov, saj bo potrebna manjša proizvodnja plastike. Poleg tega lahko to ustvari pozitivne posredne učinke na rast planktona, kar prispeva k sekvestraciji ogljika.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Prednostna možnost politike z uvedbo ene metodologije merjenja in enega sklopa zahtev za preprečevanje izgub peletov prispeva k zmanjševanju tveganja pravne razdrobljenosti, s tem pa povečuje pravno varnost in krepi delovanje notranjega trga. To pa naj bi ustvarilo nekaj prihrankov pri stroških za podjetja in pristojne nacionalne organe, ki so odgovorni za izvajanje in izvrševanje zakonodaje.

Prednostna možnost politike vključuje **odstopanje za podjetja, ki proizvajajo pelete in v katerih se ravna s peleti v količinah, manjših od pet ton**, da bi se izognila dragim naložbam z zelo omejenimi okoljskimi koristmi v smislu zmanjšanja izgube peletov. Poleg tega se v odziv na posvetovanje iz leta 2023, namenjeno MSP, ki ravnajo s peleti, **pričakuje, da bodo manj stroge zahteve za manjša podjetja (tj. mikro in mala podjetja) zmanjšale neposredne stroške izpolnjevanja obveznosti za ta podjetja** (npr. podjetja lahko upoštevajo naravo in velikost obrata ter obseg svojih dejavnosti, ni jim treba vlagati v dražjo opremo, kot so sistemi za čiščenje odpadnih voda). Poleg tega bi morale Komisija in države članice zagotoviti tehnično in finančno podporo manjšim podjetjem (tj. mikro in malim podjetjem), kot so **smernice za MSP ter gradiva in orodja za usposabljanje**.

Prednostna možnost politike vsebuje pravila o predložitvi informacij, vključno z informacijami o certificiranju, v fizičnem in digitalnem okolju, zato se šteje, da je ta možnost pripravljena za digitalizacijo.

Prednostna možnost politike bo verjetno imela zgolj manjši negativen učinek na konkurenčnost sektorja plastike EU, saj predvideni stroški predstavljajo le zelo majhen del prometa, ki ga ta sektor ustvari (približno 0,13 %).

Upravni stroški prednostne možnosti politike (vzpostavitev sistemov v podjetjih za upravne postopke za poročanje o izgubi peletov, notranje ocenjevanje in certificiranje, uradno obveščanje javnih organov o opravljenem certificiranju) za podjetja so ocenjeni na 44 milijonov EUR. S tem povezani stroški prilagajanja (razvoj in uporaba standarda merjenja, prilagoditev dejavnosti in postopkov novim zahtevam, izvajanje ukrepov za zmanjšanje izgube peletov) za podjetja so ocenjeni na 332 do 447 milijonov EUR. Morda bodo nastali še drugi manjši stroški prilagajanja, saj bi se zvišanje cene peletov lahko preneslo na nadaljnje uporabnike, z zvišanjem cene plastičnih izdelkov pa tudi na prebivalce.

Predlog upošteva zgoraj opisano prednostno možnost politike glede obveznih zahtev in tudi glede povezanega sistema skladnosti. Da bi se neposredni stroški izpolnjevanja obveznosti za MSP dodatno zmanjšali, predlog v primerjavi z najprimernejšo možnostjo politike vsebuje dodatne manj stroge zahteve. Te so opisane v oddelku 6.2. Zlasti mikro in mala podjetja ter obrati, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, manjših od 1 000 ton na leto, bodo morali namesto certificiranja predložiti lastno izjavo za dokazovanje skladnosti. S temi dodatnimi ukrepi se bodo upravni stroški prednostne možnosti politike dodatno zmanjšali za 24,6 milijona EUR (s 44 milijonov EUR na 19,4 milijona EUR), stroški izpolnjevanja obveznosti pa za 16,9 milijona EUR (s 332 do 447 milijonov EUR na 315 do 430 milijonov EUR). Vsota dodatnega zmanjšanja stroškov v višini 41,5 milijona EUR bi znašala približno 10 % skupnih neto stroškov, izračunanih za prednostno možnost politike (z 376 do 491 milijonov EUR na 334 do 450 milijonov EUR). Dodatno zmanjšanje stroškov za mikro in mala podjetja je enako skoraj 15 % neto stroškov.

Težko je oceniti, kako bi te dodatne manj stroge zahteve vplivale na zmanjšanje izgube peletov. Verjetno je, da bi se izguba peletov zaradi takih zahtev povečala. Ob predpostavki, da bi se izguba peletov povečala za 10 %, bi bilo zmanjšanje izgube peletov zaradi teh dodatnih manj strogih zahtev manjše za približno 2 500 do 14 000 t/leto v primerjavi s prednostno možnostjo politike.

- **Temeljne pravice**

Prednostna možnost politike je skladna s členom 37 Listine o temeljnih pravicah, po kateri mora EU zagotoviti visoko raven varstva okolja in kakovostno okolje.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Za izvajanje predloga niso potrebna nova ali znatna proračunska sredstva. Za podporo MSP pri izpolnjevanju zahtev se lahko uporabijo svetovalne pobude v okviru svetovalnega vozlišča InvestEU, tudi v sodelovanju z evropsko podjetniško mrežo. Komisija bo upoštevala vse potrebe po podpornih storitvah in študijah.

5. DRUGI ELEMENTI

Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja

Države članice morajo Komisiji vsaka tri leta predložiti podatke o uradnih obvestilih certifikacijskih organov o izdanih certifikatih. Poleg tega je za boljše spremljanje uspešnosti pri doseganju splošnega cilja Komisije za 30-odstotno zmanjšanje do leta 2030 potrebna splošno potrjena ocena skupne izgube peletov. Za priloženo oceno učinka je bila sestavljena začetna ocena, vendar bodo v prihodnjih letih potrebna nadaljnja prizadevanja za njeno

razširitev. K temu bosta pripomogli standardizirana metodologija merjenja in zahteva za poročanje na podlagi uredbe REACH. Deležniki se v veliki meri strinjajo s sistemom za spremljanje izpustov in poročanje o njih.

6. NATANČNEJŠA POJASNITEV POSAMEZNIH DOLOČB PREDLOGA

6.1 Namen in področje uporabe predloga

V členu 1 je opredeljen predmet urejanja predloga, tj. obveznosti glede ravnanja s plastičnimi peleti v vseh fazah dobavne verige, da se prepreči izguba. Člen 1 določa tudi področje uporabe, ki vključuje vse gospodarske subjekte, ki ravnaajo s plastičnimi peleti v Uniji v količinah, večjih od pet ton na leto, ter prevoznike iz EU in držav nečlanic EU, ki prevažajo plastične pelete v Unijo.

6.2 Splošne obveznosti in zahteve

Ne glede na zahteve glede ravnanja, določene v tej uredbi, ki jih je treba izpolniti v 18 mesecih po začetku njene veljavnosti, člen 3 določa splošno obveznost za gospodarske subjekte, prevoznike iz EU in prevoznike iz držav nečlanic EU, da se prepreči izguba. Ta obveznost se uporablja od začetka veljavnosti Uredbe. Poleg tega morajo gospodarski subjeki in prevozniki iz EU pristojne nacionalne organe obveščati o svojih dejavnostih, ki vključujejo ravnanje s plastičnimi peleti, da bi jim omogočili učinkovito izvajanje preverjanj skladnosti. Člen 4 določa, da morajo vsi gospodarski subjeki, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU izpolniti zahteve iz te uredbe v 18 mesecih po začetku njene veljavnosti. Ukrepati morajo tudi v skladu z naslednjim prednostnim vrstnim redom: preprečevanje kakršnega koli razlitja peletov iz primarnega načina zadrževanja; zadrževanje razlitih peletov, da se prepreči njihova izguba v okolje, in kot zadnja možnost čiščenje po razlitju ali izgubi.

V členu 5 so podrobno opisane zahteve, ki jih je treba izpolnjevati. Te temeljijo na industrijskem programu Operation Clean Sweep® (OCS) in nezavezujočem priporočilu, ki so ga sprejele pogodbenice Konvencije o varstvu morsklega okolja severovzhodnega Atlantika (OSPAR)¹⁶. Te zahteve vključujejo:

- (1) za gospodarske subjekte, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti, pripravo, izvajanje in posodabljanje načrta ocene tveganja v skladu s Prilogo I;
- (2) za gospodarske subjekte, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti, pošiljanje načrta ocene tveganja pristojnim organom skupaj z lastno izjavo o skladnosti, izdano v skladu z vzorčnim obrazcem iz Priloge II;
- (3) za prevoznike iz EU in prevoznike iz držav nečlanic EU izvajanje nekaterih ukrepov v skladu s Prilogo III;
- (4) za obrate in prevoznike iz EU usposabljanje osebja;
- (5) za obrate in prevoznike iz EU spremljanje ustreznih izvedbenih ukrepov, po potrebi vključno s sprejetjem korektivnih ukrepov, in ocen izgube peletov ter vodenje evidenc o teh ukrepih in ocenah ter obravnavanje večjih izrednih dogodkov in nesreč, povezanih s plastičnimi peleti;

¹⁶ Sklep Sveta 98/249/ES z dne 7. oktobra 1997 o sklenitvi Konvencije o varstvu morsklega okolja severovzhodnega Atlantika (UL L 104, 3.4.1998, str. 1).

- (6) za gospodarske subjekte, ki so srednja in velika podjetja, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, večjih od 1 000 ton na leto, izvedbo letne notranje ocene skupaj z dodatnimi ukrepi v okviru načrta ocene tveganja v skladu s Prilogo 1;
- (7) za gospodarske subjekte, ki so srednja in velika podjetja, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, večjih od 1 000 ton na leto, certificiranje v skladu z vzorčnim obrazcem iz Priloge 3.

Da bi se dodatno ublažili učinki na MSP, predlog poleg zahtev, ki jih že vsebuje prednostna možnost politike, vsebuje dodatne manj stroge zahteve za njihove obrate. Te zahteve za mikro in mala podjetja ter obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, manjših od 1 000 ton na leto, so:

- ni obveznosti certificiranja, ki ga opravijo tretje strani, temveč je potrebna lastna izjava o skladnosti, katere veljavnost je tudi daljša (pet let);
- ni obveznosti izvajanja notranjih ocenjevanj;
- ni obveznosti pregledovanja ocen skladnosti na uradnih sestankih vodstva in
- ni obveznosti vzpostavitve programa za ozaveščanje in usposabljanje.

Člen 4 določa, da morajo vsi gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU izpolniti zahteve iz te uredbe v 18 mesecih po začetku njene veljavnosti. Ukrepati morajo tudi v skladu z naslednjim prednostnim vrstnim redom: preprečevanje kakršnega koli razlitja peletov iz primarnega načina zadrževanja; zadrževanje razlitih peletov, da se prepreči njihova izguba v okolje, in kot zadnja možnost čiščenje po razlitju ali izgubi.

Za gospodarske subjekte, ki so srednja podjetja, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, večjih od 1 000 ton na leto, bodo veljale naslednje manj stroge zahteve:

- certificiranje z daljšim prehodnim obdobjem kot za velika podjetja pred prvim certificiranjem (36 mesecev namesto 24 mesecev) in daljšo veljavnostjo certifikata (štiri leta namesto treh let).

Posebne zahteve podobno veljajo tudi za prevoznike iz EU in prevoznike iz držav nečlanic EU, ki prevažajo plastične pelete, in sicer zaradi posebne narave njihovih dejavnosti, povezanih s peleti.

6.3 Sistem skladnosti

V členu 5 so podrobno opredeljene obveznosti v zvezi s certificiranjem, ki ga je treba opraviti na ravni lokacije, da se nacionalnim pristojnim organom olajša preverjanje skladnosti. Certificiranje (na podlagi katerega se izdajo certifikati o skladnosti, kot je opisano v členu 5), se uvede postopoma v določenem obdobju. V Prilogi II je določena oblika certifikata o skladnosti. Certifikacijski organ mora biti katera koli fizična ali pravna oseba, združenje ali skupina takih oseb, ki je pridobila dovoljenje za izvajanje preverjanja in potrjevanja v skladu z uredbo EMAS, ali uradno pooblaščen organ, ki ni v navzkrižju interesov, ter ima potrebno strokovno znanje, opremo in infrastrukturo. V členu 7 so opredeljene določbe, ki jih morajo izpolnjevati certifikacijski organi, da jih države članice akreditirajo. Pri ocenjevanju skladnosti morajo certifikacijski organi izvajati preverjanja na kraju samem. Ko certifikacijski organi izdajo certifikat, morajo o tem uradno obvestiti pristojni organ, ki mora voditi ustrezen register. Ta register mora biti zaradi preglednosti javno dostopen na spletišču.

V skladu s členom 6 se šteje, da gospodarski subjekti, ki so registrirani v sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), izpolnjujejo obveznosti, zato zanje ne velja obveznost pridobivanja certifikata ter uradnega obveščanja o podaljšanju veljavnosti načrta ocene tveganja in lastne izjave o skladnosti v skladu s to uredbo.

Gospodarski subjekti morajo po potrebi pristojne organe uradno obvestiti o lastnih izjavah o skladnosti. Pristojni organi morajo voditi ustrezen register, ki mora biti zaradi preglednosti javno dostopen na spletišču.

6.4 Določbe o izvrševanju

V členu 8 je določeno, da so pristojni nacionalni organi odgovorni za preverjanje, ali gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU izpolnjujejo zahteve in pravila iz Uredbe. Od njih se pričakuje, da izvajajo okoljske inšpekcijske preglede ali druga preverjanja, pri čemer upoštevajo informacije, ki jih pošljejo certifikacijski organi in gospodarski subjekti (lastne izjave, načrti ocene tveganja), ter obravnavajo pritožbe fizičnih ali pravnih oseb ali organizacij v skladu s členom 14. V členu 8 so določene tudi obveznosti poročanja za države članice, tj. da vsaka tri leta Komisiji predložijo poročilo o izvajanju te uredbe.

Člen 4 podeljuje pristojnim nacionalnim organom pravico, da od gospodarskih subjektov zahtevajo izvajanje dodatnih ukrepov, če se ukrepi, ki so določeni v načrtih in ki se izvajajo, ne zdijo zadostni. Člen 9 jim omogoča, da v primeru resnih izrednih dogodkov in nesreč uvedejo kakršne koli ustrezne nadaljnje ukrepe za gospodarske subjekte, prevoznike iz EU in prevoznike iz držav nečlanic EU. V členu 10 je določeno, da morajo imeti pristojni organi možnost, da v primeru neskladnosti, ki povzroča neposredno nevarnost za zdravje ljudi ali znatne škodljive vplive na okolje, odredijo prekinitev dejavnosti. Pooblastila za preiskovanje in izvrševanje so opredeljena v členu 11. Člen 15 v zvezi s kršitvami določa vrsto obveznosti, ki jih morajo države članice upoštevati pri določanju sistema kazni.

Cilj člena 16 o odškodnini je zagotoviti, da lahko zadevna javnost v primeru, kadar je zdravju povzročena škoda, ki je v celoti ali deloma posledica kršitve te uredbe, zahteva in dobi odškodnino za to škodo od fizičnih ali pravnih oseb, odgovornih za kršitev, in po potrebi od ustreznih pristojnih organov.

V členu 17 je določeno izvajanje pooblastila. Pravila za sprejemanje delegiranih aktov so določena v členu 18.

6.5 Pomoč za MSP

Člen 12 zagotavlja sprejemanje pobud za pomoč MSP v dobavni verigi peletov pri izvajanju Uredbe. Komisija mora zlasti pripraviti gradivo za ozaveščanje in usposabljanje o pravilnem izvajanju zahtev iz te uredbe. Države članice morajo tem podjetjem zagotoviti dostop do informacij in pomoči v zvezi s skladnostjo z Uredbo. Brez poseganja v veljavna pravila o državnih pomočih lahko države članice zagotovijo pomoč v obliki: finančne podpore, dostopa do finančnih sredstev, specializiranega usposabljanja vodstva in osebja ter organizacijske in tehnične pomoči.

6.6 Standardizirana metodologija

Izguba plastičnih peletov je sicer opazna, vendar se ne meri rutinsko. Na podlagi zahteve glede poročanja o ocenah izgube peletov v skladu z uredbo REACH se bo povečala količina informacij o izgubi peletov. Vendar ta zahteva ne določa nobene metodologije za merjenje

izgube peletov. Člen 13 določa, da mora Komisija evropske organizacije za standardizacijo pozvati, naj pripravijo standard za ocenjevanje obsega izgube peletov v okolje.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA**o preprečevanju izgube plastičnih peletov za zmanjšanje onesnaževanja z mikroplastiko**

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹⁷,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij¹⁸,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Mikroplastika je vseprisotna, obstojna in se širi prek meja. Je škodljiva za okolje in potencialno škodljiva za zdravje ljudi. Zlahka se prenaša po zraku in celinskih površinskih vodah ter z oceanskimi tokovi, njena mobilnost pa je oteževalni dejavnik. Najti jo je mogoče v tleh (vključno s kmetijskimi zemljišči), jezerih, rekah, ustjih rek, na plažah, v lagunah, morjih, oceanih in oddaljenih, nekoč nedotaknjenih regijah, njena prisotnost v tleh pa lahko vpliva na lastnosti tal in povzroča spremembe tal, ki negativno vplivajo na rast nekaterih rastlin. Vplivi mikroplastike na morsko okolje so obširno dokumentirani. Ko mikroplastika pride v morsko okolje, jo je skoraj nemogoče zbrati, znano pa je, da jo uživajo številni organizmi in živali ter da povzroča škodo biotski raznovrstnosti in ekosistemom. Obstojnost plastičnih peletov v vodnem okolju se lahko meri več desetletij ali dlje, morske živali, zlasti morske ptice in morske želve, ki jih zaužijejo, pa lahko utrpijo telesne poškodbe ali poginejo. Mikroplastika prispeva tudi k podnebnim spremembam kot dodaten vir emisij toplogrednih plinov in povzroča pritisk na ekosisteme. Možnost mikroplastike, da deluje kot prenašalec adsorbiranih strupenih snovi ali patogenih mikroorganizmov, je ključni del težave. Ljudje so izpostavljeni mikroplastiki prek zraka in z uživanjem hrane. Vse večja ozaveščenost glede prisotnosti mikroplastike v prehranski verigi lahko spodkoplje zaupanje potrošnikov in ima gospodarske posledice. Na območjih, ki jih prizadenejo izpusti, lahko to povzroči negativne gospodarske učinke na dejavnosti, kot sta gospodarski ribolov in kmetijstvo, pa tudi rekreacija in turizem.
- (2) Skupina glavnih znanstvenih svetovalcev Komisije je v svojem mnenju o okoljskih in zdravstvenih tveganjih onesnaževanja z mikroplastiko navedla, da obstajajo pomembni razlogi za zaskrbljenost in sprejetje preventivnih ukrepov¹⁹.

¹⁷ UL C , , str. .

¹⁸ UL C , , str. .

- (3) Izguba plastičnih peletov je tretji največji vir mikroplastike, ki je nenamerno izpuščena v okolje v Uniji, in posledica slabih praks ravnanja v vseh fazah dobavne verige, vključno s proizvodnjo, predelavo, distribucijo, prevozom, tudi po morju, in drugimi logističnimi dejavnostmi. Zato je pristop na podlagi dobavne verige bistven za zagotovitev, da se preprečevanju izgube zavežejo vsi gospodarski akterji, ki so vključeni v ravnanje s plastičnimi peleti. Evropska industrija, ki proizvaja plastiko, je od leta 2015 postopoma sprejela mednarodni program Operation Clean Sweep® (OCS) kot prostovoljno zavezo. V okviru tega programa vsako podjetje, ki izdeluje pelete ali ravna z njimi, priznava pomen ustvarjanja ničelne izgube peletov in se zavzema za sprejemanje dobrih praks. Čeprav podpisniki OCS take prakse na splošno dobro razumejo, se te še ne izvajajo v celoti. Industrija plastike še vedno slabo izvaja program.
- (4) Vplivi onesnaževanja z mikroplastiko na okolje in po možnosti na zdravje ljudi vzbujajo pomisleke v večini predelov sveta. Nekatere države članice so sprejele ali predlagale namenske ukrepe. Vendar bi raznovrstne nacionalne omejitve lahko ovirale delovanje notranjega trga.
- (5) Da bi se Komisija spoprijela z onesnaževanjem s plastiko, je januarja 2018 sprejela sporočilo Evropska strategija za plastiko v krožnem gospodarstvu²⁰, v katerem je potrdila tveganja, ki jih povzroča mikroplastika, in pozvala k sprejetju inovativnih rešitev, usmerjenih v različne vire mikroplastike. Ta zaveza je bila obnovljena s sprejetjem evropskega zelenega dogovora decembra 2019, novega akcijskega načrta za krožno gospodarstvo²¹ marca 2020 ter akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje zraka, vode in tal²² maja 2021. Slednji med svojimi cilji za leto 2030 vključuje 30-odstotno zmanjšanje količine mikroplastike, izpuščene v okolje.
- (6) Uredba Komisije (EU) 2023/2055²³ rešuje problem onesnaževanja z mikroplastiko z uvedbo omejitve za dajanje v promet mikroplastike, ki je namerno dodana v izdelke (v nadaljnjem besedilu: omejitve), saj uporaba sintetičnih polimernih mikrodelcev kot takih ali namerno prisotnih v izdelkih povzroča precejšnje onesnaževanje z mikroplastiko, onesnaževanje pa pomeni nesprejemljivo tveganje za okolje.
- (7) Leta 2021 so pogodbenice Konvencije o varstvu morskega okolja severovzhodnega Atlantika (OSPAR) sprejele nezavezujoče Priporočilo 2021/06²⁴ o zmanjšanju izgube plastičnih peletov v morsko okolje s spodbujanjem pravočasnega razvoja in izvajanja učinkovitih in doslednih standardov za preprečevanje izgube peletov in shem certificiranja za celotno dobavno verigo plastike. Mednarodna pomorska organizacija preučuje ukrepe za zmanjšanje tveganja, povezanega s prevozom plastičnih peletov po morju.
- (8) Unija in države članice so v predlogu Unije za Program Združenih narodov za okolje pred drugim zasedanjem medvladnega pogajalskega odbora o mednarodnem pravno

¹⁹ [Scientific opinion on the environmental and health risks of microplastic pollution](#) (Znanstveno mnenje o okoljskih in zdravstvenih tveganjih onesnaževanja z mikroplastiko), april 2019.

²⁰ COM(2018) 28 final.

²¹ COM(2020) 98 final.

²² COM(2021) 400 final.

²³ Uredba Komisije (EU) 2023/2055 z dne 25. septembra 2023 o spremembi Priloge XVII k Uredbi (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) glede sintetičnih polimernih mikrodelcev (UL L 238, 27.9.2023, str. 67).

²⁴ [OSPAR Recommendation 2021/06 on the reduction of plastic pellet loss into the marine environment](#) (Priporočilo pogodbenic Konvencije OSPAR 2021/06 o zmanjšanju izgube plastičnih peletov v morsko okolje).

zavezujočem instrumentu o onesnaževanju s plastiko (INC-2)²⁵ poudarile, da je treba v prihodnosti uvesti instrument, ki bo vključeval ukrepe za zmanjšanje nenamernih izpustov mikroplastike.

- (9) Kljub zakonodaji Unije o preprečevanju odpadkov, onesnaževanju, morskih odpadkih in kemikalijah ni posebnih predpisov Unije, ki bi preprečevali izgubo peletov kot vir onesnaževanja z mikroplastiko v celotni dobavni verigi. Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta²⁶ določa osnovna načela za ravnanje z odpadki in uvaja splošne obveznosti za države članice glede sprejemanja ukrepov za preprečevanje nastajanja odpadkov. Te splošne obveznosti bi bilo treba dopolniti z obravnavo določenih vidikov in zahtev za skrbno ravnanje s plastičnimi peleti, s čimer bi se preprečilo, da bi postali odpadek.
- (10) Čeprav proizvodnja polimernih materialov v industrijskem obsegu sodi na področje uporabe Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁷, navedena direktiva ne vključuje drugih dejavnosti, kot so predelava, prevoz ali skladiščenje peletov, ki jih običajno izvajajo mala in srednja podjetja. Poleg tega referenčni dokument o najboljših razpoložljivih tehnikah v proizvodnji polimerov iz avgusta 2007²⁸, ki je bil pripravljen v skladu z Direktivo Sveta 96/61/ES²⁹ o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja, ne obravnava samega vprašanja izgube peletov.
- (11) Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁰ obravnava spremljanje in ocenjevanje vplivov mikroodpadkov, vključno z mikroplastiko, na obalno in morsko okolje. V pripravi je posodobitev prvih smernic za spremljanje morskih odpadkov, da bi se uskladile metodologije, vključno s spremljanjem prisotnosti in porazdelitve plastičnih peletov ob obali. Vendar Direktiva 2008/56/ES ne vključuje posebnih zahtev glede preprečevanja ali zmanjševanja izgube peletov pri viru.
- (12) Uredba Komisije (EU) 2023/2055 obravnava izgubo sintetičnih polimernih mikrodelcev za uporabo v industrijskih obratih, tj. plastičnih peletov, kot izpuste, ki jih je mogoče preprečiti. Za te izpuste je uvedena zahteva glede letnega poročanja o ocenjeni količini mikroplastike, izpuščene v okolje. Čeprav ta zahteva ne vsebuje metodologije za ocenjevanje izgube, bo prispevala k povečanju količin informacij o izgubi peletov in izboljšanju kakovosti zbranih informacij za ocenjevanje tveganj, ki jih bo ta mikroplastika povzročala v prihodnosti.
- (13) Da bi se zagotovilo varno in odgovorno ravnanje s plastičnimi peleti v vseh fazah dobavne verige ter s tem preprečila izguba v okolje, je treba določiti zahteve za ravnanje s plastičnimi peleti v celotni dobavni verigi, ki vključuje: proizvodnjo, pripravo matičnih zmesi in dodajanje aditivov, pretvorbo, ravnanje z odpadki,

²⁵ UNEP, [Predlog EU](#) pred drugim zasedanjem medvladnega pogajalskega odbora za oblikovanje mednarodnega pravno zavezujočega instrumenta o onesnaževanju s plastiko, 2023.

²⁶ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).

²⁷ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

²⁸ https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/pol_bref_0807.pdf

²⁹ Direktiva 96/61/ES z dne 24. septembra 1996 o celovitem preprečevanju in nadzorovanju onesnaževanja (UL L 257, 10.10.1996, str. 26).

³⁰ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

vključno z recikliranjem, distribucijo, ponovno pakiranje, prevoz, skladiščenje in čiščenje cistern na čistilnih postajah.

- (14) V teh zahtevah bi bilo treba upoštevati mednarodno priporočene dobre prakse ravnanja in obstoječe zahteve za ravnanje s plastičnimi peleti, ki jih je določila industrija v Uniji.
- (15) Gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU bi morali zahteve za ravnanje s plastičnimi peleti izvajati po prednostnem vrstnem redu ukrepov, pri čemer je najpomembnejši cilj preprečiti izpust peletov v okolje. Zato bi bilo treba najprej preprečiti razlitje plastičnih peletov iz primarnega načina zadrževanja med rutinskim ravnanjem in tako zmanjšati tveganje razlitja na najnižjo možno raven, vključno s preprečevanjem kakršnega koli nepotrebne ravnanja (na primer z zmanjšanjem števila pretovornih mest) in z uporabo embalaže, odporne proti predrtju, čemur sledita zadrževanje razlitih peletov, da se prepreči njihova izguba v okolje, in nazadnje še čiščenje po razlitju ali izgubi.
- (16) Čeprav je cilj preprečiti izgubo plastičnih peletov v okolje pri vseh gospodarskih subjektih, prevoznikih iz EU in prevoznikih iz držav nečlanic EU, bi bilo treba prilagoditi obveznosti za mikro, mala in srednja podjetja, da se zmanjša njihovo breme.
- (17) Registracija obratov, ki ravnaajo s plastičnimi peleti, in prevoznikov, ki jih prevažajo, je potrebna zaradi sledljivosti plastičnih peletov, s katerimi se ravna in ki se prevažajo v vsaki državi članici, ter zaradi učinkovitih preverjanj skladnosti s predpisi, ki jih izvajajo pristojni organi.
- (18) Da bi preprečili izgubo plastičnih peletov, morajo gospodarski subjekti pripraviti, izvajati in stalno posodabljati načrt ocene tveganja, v katerem opredelijo možnosti razlitja in izgube ter dokumentirajo zlasti posebno opremo in postopke za preprečevanje in zadrževanje izgube peletov ter čiščenje po taki izgubi, pri čemer upoštevajo velikost obrata in obseg dejavnosti.
- (19) Da bi lahko pristojni organi preverili skladnost z zahtevami načrta ocene tveganja, jim morajo gospodarski subjekti predložiti načrt ocene tveganja, ki so jo izvedli, skupaj z lastno izjavo o skladnosti.
- (20) Gospodarski subjekti bi morali imeti možnost izbire posebne opreme, ki jo je treba namestiti ali postopka, ki ga je treba izvesti. Kljub temu bi morali imeti pristojni organi med preverjanjem skladnosti možnost, da od gospodarskih subjektov zahtevajo spremembo načrta ocene tveganja, vključno s tem, da v določenem časovnem okviru izvedejo katerega koli od ukrepov iz te uredbe, da se zagotovi ustrezno izpolnjevanje zahtev iz te uredbe.
- (21) Da bi ocenili ustreznost načrta ocene tveganja, ki se izvaja za vsak obrat, bi morali gospodarski subjekti voditi evidenco predvidene količine peletov, ki se vsako leto izpusti v okolje, skupaj s skupno količino, s katero se ravna. Za zmanjšanje bremena za gospodarske subjekte se lahko informacije o predvidenih izpuščenih količinah uporabijo v okviru obveznosti poročanja a podlagi Uredbe Komisije (EU) 2023/2055.
- (22) Od prevoznikov se zaradi narave njihove dejavnosti ne bi smelo zahtevati, da izvajajo načrt ocene tveganja. Namesto tega bi morali sprejeti konkretne ukrepe, namenjene preprečevanju, zadrževanju in odpravljanju razlitja in izgube. Te ukrepe bi morali preverjati pristojni organi, predvsem med samim prevozom.

- (23) Za uspešno izvajanje ukrepov, potrebnih za preprečevanje izgube plastičnih peletov, sta potrebna popolno sodelovanje in zavezanost osebja, zaposlenega pri gospodarskih subjektih, prevoznikih iz EU in prevoznikih iz držav nečlanic EU. Gospodarski subjekti in prevozniki iz EU bi morali usposablјati svoje osebje v skladu s posebnimi nalogami in odgovornostmi, da bi se seznanili z opremo ter izvajanjem postopkov, potrebnih za zagotavljanje skladnosti z zahtevami iz te uredbe, in usposobili za njihovo uporabo. Gospodarski subjekti in prevozniki iz EU bi morali tudi spremljati ustrezne ukrepe in voditi evidenco o takih ukrepih za izvajanje zahtev iz te uredbe, na primer nameščanje novih lovilnih naprav. Po potrebi bi morali sprejeti korektivne ukrepe, vključno z izboljšanjem obstoječe opreme in postopkov.
- (24) Srednja in velika podjetja, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, večjih od 1 000 ton, lahko povzročijo večje tveganje izgube peletov v okolje. Zato bi bilo treba od teh podjetij zahtevati, da za vsak obrat izvajajo dodatne ukrepe, kot sta izvedba letne notranje ocene in sprejetje programa usposabljanja, ki obravnava posebne potrebe in načine usposabljanja. Poleg tega bi bilo treba skladnost teh podjetij z zahtevami iz te uredbe dokazati s pridobitvijo in podaljšanjem veljavnosti certifikata, ki ga izdajo certifikacijski organi. Ti certifikacijski organi so lahko akreditirani organi za ugotavljanje skladnosti ali okoljski preveritelji, ki imajo licenco za opravljanje preverjanja in potrjevanja v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta³¹ o prostovoljnem sodelovanju organizacij v sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS). Certifikat bi moral imeti enotno obliko, da se zagotovijo enotne informacije.
- (25) Od mikro in malih podjetij ter srednjih in velikih podjetij, ki upravljajo obrate, v katerih se ravna s plastičnimi peleti v količinah, manjših od 1 000 ton, bi bilo treba zahtevati lastno izjavo o skladnosti. Prav tako bi jim bilo treba omogočiti dovolj časa, da dokažejo svojo skladnost.
- (26) Da bi pristojni organi lahko učinkoviteje preverjali skladnost v skladu s to uredbo, bi jih morali certifikacijski organi uradno obvestiti o rezultatih svojih ocen. Certifikati ne bi smeli vplivati na ocenjevanje skladnosti, ki ga opravijo pristojni organi.
- (27) Da bi se gospodarski subjekti registrirali v sistemu EMAS, morajo upoštevati okoljsko zakonodajo, vključno s to uredbo. Zato bi bilo treba šteti, da gospodarski subjekti, ki so registrirani v sistemu EMAS, izpolnjujejo zahteve iz te uredbe, če okoljski preveritelj potrdi, da so zahteve iz te uredbe vključene v njihov sistem okoljskega upravljanja in se izvajajo. Ti gospodarski subjekti bi morali biti zato izvzeti iz obveznosti certificiranja in uradnega obveščanja o podaljšanju veljavnosti lastnih izjav ter ocen tveganja pristojnim organom.
- (28) Pristojni organi bi morali preverjati, ali gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU, izpolnjujejo obveznosti iz te uredbe, pri čemer se po potrebi oprejo na ugotovitve, predložene v okviru certificiranja ali v obliki lastne izjave, na podlagi okoljskih inšpekcijskih pregledov ali drugih ukrepov preverjanja v okviru pristopa, ki temelji na tveganju. Inšpekcijske preglede bi bilo treba po možnosti uskladiti s pregledi, ki jih zahteva druga zakonodaja Unije. Pristojni organi bi morali Komisiji zagotoviti informacije o izvajanju te uredbe.

³¹ Uredba (ES) št. 1221/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o prostovoljnem sodelovanju organizacij v Sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo (EMAS), razveljavitvi Uredbe (ES) št. 761/2001 ter odločb Komisije 2001/681/ES in 2006/193/ES (UL L 342, 22.12.2009, str. 1).

- (29) Gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanice EU bi morali sprejeti potrebne ukrepe za ponovno vzpostavitev skladnosti, da bi čim bolj zmanjšali posledice morebitne izgube. Zahtevani korektivni ukrepi bi morali biti sorazmerni z ugotovljeno kršitvijo in njenimi pričakovanimi škodljivimi učinki na okolje. Kadar pristojni organi ugotovijo kršitev te uredbe, bi morali o ugotovljeni kršitvi uradno obvestiti gospodarski subjekt, prevoznika iz EU ali prevoznika iz države nečlanice EU in zahtevati sprejetje korektivnih ukrepov za ponovno vzpostavitev skladnosti.
- (30) Pristojni organi bi morali imeti minimalni nabor inšpekcijskih in izvršilnih pooblastil, da bi zagotovili skladnost s to uredbo, hitreje in učinkoviteje sodelovali med seboj ter odvrčali gospodarske subjekte, prevoznike iz EU in prevoznike iz držav nečlanice EU od kršitev te uredbe. Ta pooblastila bi morala zadostovati za učinkovito obravnavanje izzivov pri izvrševanju ter za preprečevanje, da bi gospodarski subjekti, ki ne izpolnjujejo zahtev, izkoristili vrzeli v sistemu izvrševanja s premestitvijo v države članice, katerih pristojni organi so morda manj usposobljeni za boj proti nezakonitim praksam.
- (31) Pristojni organi bi morali imeti možnost, da vsa dejstva in okoliščine primera uporabijo kot dokaze za namene svojega pregleda.
- (32) Mikro, mala in srednja podjetja (MSP) v dobavni verigi peletov bi morala izpolnjevati ustrezne obveznosti iz te uredbe, vendar bi se lahko pri izpolnjevanju nekaterih obveznosti soočila s sorazmerno višjimi stroški in težavami. Komisija bi morala gospodarske subjekte in prevoznike še bolj ozaveščati o nujnosti preprečevanja izgube peletov. Poleg tega bi morala pripraviti gradivo za usposabljanje, ki bi jim pomagalo pri izpolnjevanju njihovih obveznosti, zlasti v zvezi z zahtevami glede ocenjevanja tveganja. Države članice bi morale zagotoviti dostop do informacij in pomoči v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti in zahtev glede ocenjevanja tveganja. Pomoč držav članic bi lahko vključevala tehnično in finančno podporo ter specializirano usposabljanje za MSP. Ukrepi držav članic bi morali biti sprejeti ob upoštevanju veljavnih pravil o državni pomoči.
- (33) Da bi se zagotovila skupna podlaga za ocenjevanje izgube plastičnih peletov v okolje, je potrebna standardizirana metodologija, določena v harmoniziranem standardu, ki se sprejme v skladu z Uredbo (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta³².
- (34) Uredba (EU) št. 1025/2012 določa postopek za nasprotovanje harmoniziranim standardom, kadar navedeni standardi ne izpolnjujejo zahtev iz te uredbe v celoti.
- (35) Za zagotovitev, da se cilji te uredbe dosežejo in da se zahteve učinkovito izvršujejo, bi morale države članice imenovati svoje pristojne organe, odgovorne za uporabo in izvrševanje te uredbe. V primeru več kot enega imenovanega pristojnega organa na ozemlju držav članic in za zagotovitev učinkovitega izvajanja nalog pristojnih organov bi morale države članice zagotoviti tesno sodelovanje med vsemi imenovanimi pristojnimi organi.

³² Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 316, 14.11.2012, str. 12).

- (36) Za zagotovitev skladnosti bi morali tudi pristojni organi izvajati potrebne ukrepe, tudi inšpekcijske preglede in zaslišanja, če razpolagajo z ustreznimi informacijami in na podlagi takih informacij, vključno z utemeljenimi pritožbami, ki jih vložijo tretje osebe. Tretje osebe, ki vložijo pritožbo, bi morale biti zmožne dokazati zadosten interes ali zatrjevati kršitev določene pravice.
- (37) Države članice bi morale zagotoviti, da so za vse ukrepe, ki jih njihovi pristojni organi sprejmejo na podlagi te uredbe, na voljo učinkovita pravna sredstva v skladu s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah³³. Glede na ustaljeno sodno prakso Sodišča Evropske unije morajo sodišča držav članic zagotoviti sodno varstvo pravic, ki jih imajo posamezniki na podlagi prava Unije. Poleg tega člen 19(1) Pogodbe o Evropski uniji državam članicam nalaga, da vzpostavijo pravna sredstva, ki so potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. V tem smislu bi morale države članice zagotoviti, da se javnosti, vključno s fizičnimi ali pravnimi osebami, v skladu s to uredbo zagotovi dostop do pravnega varstva v skladu z obveznostmi, ki so jih države članice sprejele kot pogodbenice Konvencije Ekonomske komisije ZN za Evropo (UN/ECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah z dne 25. junija 1998 (Aarhuška konvencija)³⁴.
- (38) Za zagotovitev učinkovitega odvracanja gospodarskih subjektov od neizpolnjevanja zahtev iz te uredbe bi morale države članice določiti pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe, in zagotoviti izvajanje teh pravil. Predvidene kazni bi morale biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Da bi olajšali doslednejšo uporabo kazni, je treba določiti skupna merila za določitev vrst in ravni kazni, ki se naložijo v primeru kršitve. Ta merila bi morala med drugim vključevati naravo in resnost kršitve ter gospodarske koristi, ki izhajajo iz kršitve, za zagotovitev, da se odgovornim osebam te koristi odvzamejo.
- (39) Države članice bi morale pri določanju kazni in ukrepov za kršitve predvideti, da bi morala višina kazni glede na resnost kršitve gospodarskemu subjektu, prevoznikom iz EU ter prevoznikom iz držav nečlanic EU, ki ne izpolnjujejo zahtev, dejansko odvzeti gospodarsko korist, ki izhaja iz neizpolnjevanja zahtev na podlagi te uredbe, med drugim v primerih ponavljajočih se kršitev. Resnost kršitve bi morala biti glavno merilo za ukrepe, ki jih sprejmejo izvršilni organi. V primeru kršitve, ki jo stori pravna oseba, bi moral najvišji znesek glob predstavljati vsaj 4 % gospodarskega letnega prometa v zadevni državi članici.
- (40) Kadar je bila zaradi kršitve te uredbe povzročena škoda zdravju ljudi, bi morale države članice zagotoviti, da lahko posamezniki, ki so utrpeli škodo, od ustreznih fizičnih ali pravnih oseb in po potrebi ustreznih pristojnih organov, odgovornih za kršitev, zahtevajo in prejmejo odškodnino za navedeno škodo. Taki predpisi o odškodnini prispevajo k uresničevanju ciljev ohranjanja, varstva in izboljšanja kakovosti okolja in varovanja človekovega zdravja, kot je določeno v členu 191 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Prav tako podpirajo pravico do življenja, osebne celovitosti in varovanja zdravja iz členov 2, 3 in 35 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter pravico do učinkovitega pravnega sredstva iz člena 47 Listine. Poleg tega

³³ UL C 326, 26.10.2012, str. 391.

³⁴ <https://unece.org/environment-policy/public-participation/aarhus-convention/text>

Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁵ zasebnim strankam ne daje pravice do odškodnine zaradi okoljske škode ali neposredne nevarnosti take škode.

- (41) Da bi se zagotovilo, da lahko posamezniki zaščitijo svoje pravice pred škodo, ki so jo zdravju povzročile kršitve te uredbe, in da bi se s tem zagotovilo učinkovitejše izvrševanje, bi bilo treba nevladne organizacije, ki spodbujajo varstvo zdravja ljudi ali okolja, vključno s tistimi, ki spodbujajo varstvo potrošnikov in izpolnjujejo vse zahteve v skladu z nacionalnim pravom, kot člane zadevne javnosti opolnomočiti, da sodelujejo v postopkih, če države članice tako določijo, bodisi v imenu vsake žrtve ali v njeno podporo, brez poseganja v nacionalna postopkovna pravila v zvezi z zastopanjem in obrambo pred sodišči. Države članice imajo običajno procesno avtonomijo, da bi zagotovile učinkovito pravno sredstvo zoper kršitve prava Unije, za katero velja spoštovanje načel enakovrednosti in učinkovitosti. Vendar izkušnje kažejo, da čeprav obstajajo obsežni epidemiološki dokazi o negativnih učinkih onesnaževanja na zdravje prebivalstva, zlasti v zvezi z zrakom, pa žrtve v skladu s postopkovnimi pravili o dokaznem bremenu, ki se na splošno uporabljajo v državah članicah, težko dokažejo vzročno zvezo med povzročeno škodo in kršitvijo. Zato je treba prilagoditi dokazno breme, ki se uporablja v takih primerih. Kadar lahko posameznik predloži dovolj trdne dokaze, na podlagi katerih je mogoče domnevati, da kršitev te uredbe izhaja iz škode, povzročene zdravju posameznika, ali da je znatno prispevala k njenemu nastanku, bi morala tožena stranka navedeno domnevo ovreči, da bi se izognila svoji odškodninski odgovornosti.
- (42) Da bi se upoštevala tehnični in znanstveni napredek, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte za spremembo prilog. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, tudi na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje³⁶. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njihovi strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.
- (43) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za sporočanje informacij o izvajanju te uredbe.
- (44) Da bi imeli gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU dovolj časa za prilagoditev zahtevam iz te uredbe, bi bilo treba njeno uporabo odložiti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

³⁵ Direktiva 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode (UL L 143, 30.4.2004, str. 56).

³⁶ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta uredba določa obveznosti glede ravnanja s plastičnimi peleti v vseh fazah dobavne verige, da se prepreči izguba.
2. Ta uredba se uporablja za naslednje subjekte:
 - (a) gospodarske subjekte, ki so v preteklem koledarskem letu v Uniji ravnali s plastičnimi peleti v količinah, večjih od pet ton;
 - (b) prevoznike iz EU in prevoznike iz držav nečlanic EU, ki prevažajo plastične pelete v Uniji.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (a) „plastični pelet“ pomeni majhno maso predoblikovnega materiala za oblikovanje, ki vsebuje polimere, z razmeroma enakomernimi dimenzijami v določeni seriji, ki se uporablja kot surovina pri proizvodnji plastičnih izdelkov;
- (b) „razlitje“ pomeni enkratno uhajanje plastičnih peletov iz primarnega načina zadrževanja;
- (c) „izguba“ pomeni enkratno ali dolgotrajno uhajanje plastičnih peletov izza meja obrata v okolje ali iz cestnih vozil, železniških vagonov ali plovil za plovbo po celinskih plovnih poteh, ki prevažajo plastične pelete;
- (d) „obrat“ pomeni vsak prostor, objekt, okolje ali kraj, v katerem se izvaja ena ali več gospodarskih dejavnosti, ki vključujejo ravnanje s plastičnimi peleti;
- (e) „gospodarski subjekt“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki v celoti ali delno upravlja ali nadzoruje obrat ali na katero je bilo, če je to predvideno v nacionalnem pravu, preneseno pooblastilo za odločanje v zvezi s tehničnim delovanjem obrata;
- (f) „prevoznik iz EU“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v državi članici, ki v okviru svoje gospodarske dejavnosti opravlja prevoz plastičnih peletov s cestnimi vozili, železniškimi vagoni ali plovili za plovbo po celinskih plovnih poteh;
- (g) „prevoznik iz države nečlanice EU“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v tretji državi, ki v okviru svoje gospodarske dejavnosti v Uniji opravlja prevoz plastičnih peletov s cestnimi vozili, železniškimi vagoni ali plovili za plovbo po celinskih vodah;
- (h) „mikro, mala in srednja podjetja“ pomenijo mikro, mala in srednja podjetja v smislu Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES³⁷;
- (i) „veliko podjetje“ pomeni podjetje, ki ni mikro, malo ali srednje podjetje;
- (j) „pristojni organ“ pomeni organ, ki ga država članica imenuje za izvajanje svojih obveznosti v skladu s to uredbo;

³⁷ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

- (k) „certifikacijski organ“ pomeni kar koli od naslednjega:
- (i) organ za ugotavljanje skladnosti, kot je opredeljen v členu 2(13) Uredbe (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta³⁸, ali vsako drugo združenje ali skupino takih organov, ki pridobi akreditacijo v skladu s to uredbo;
 - (ii) okoljskega preveritelja, kot je opredeljen v členu 2(20), točka (b), Uredbe (ES) št. 1221/2009;
- (l) „ugotavljanje skladnosti“ pomeni proces ugotavljanja, ali obrat izpolnjuje veljavna pravila iz te uredbe in delegiranih aktov, sprejetih na podlagi Uredbe.

Člen 3

Splošne obveznosti

1. Gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU zagotavljajo preprečevanje izgube. Če do izgube pride, gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU nemudoma ukrepajo in izvedejo čiščenje po taki izgubi.
2. Gospodarski subjekti in prevozniki iz EU uradno obvestijo pristojni organ na način, ki ga ta določi, o vsakem obratu, ki ga upravljajo, in prevozu plastičnih peletov, kadar je to primerno.
3. Gospodarski subjekti in prevozniki iz EU uradno obvestijo pristojni organ države članice, v kateri imajo sedež, o vsaki pomembni spremembi v svojih obratih in dejavnostih, povezani z ravnanjem s plastičnimi peleti, vključno z zaprtjem obstoječega obrata.
4. Pristojni organi vzpostavijo in vzdržujejo javni register z informacijami, ki jih prejmejo v skladu z odstavkoma 3 in 4.

Člen 4

Obveznosti v zvezi z ravnanjem s plastičnimi peleti

1. Gospodarski subjekti sprejmejo naslednje ukrepe:
 - (a) pripravijo načrt ocene tveganja za vsak obrat v skladu s Prilogo I ob upoštevanju narave in velikosti obrata ter obsega njegovih dejavnosti;
 - (b) namestijo opremo in izvajajo postopke, opisane v načrtu ocene tveganja iz točke (a);
 - (c) uradno obvestijo pristojni organ države članice, v kateri je obrat, o načrtu ocene tveganja iz točke (a) in lastni izjavi o skladnosti, izdani v skladu z vzorčnim obrazcem iz Priloge II.

³⁸ Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 (UL L 218, 13.8.2008, str. 30).

Gospodarski subjekti posodablajo načrt ocene tveganja, pri čemer upoštevajo zlasti pomanjkljivosti, ugotovljene na podlagi izkušenj pri ravnanju s plastičnimi peleti, in ga na zahtevo dajo na voljo pristojnim organom.

2. Gospodarski subjekti, ki so srednja in velika podjetja, ki upravljajo obrate, v katerih se je v preteklem koledarskem letu ravnalo s plastičnimi peleti v količinah, manjših od 1 000 ton, ali mikro ali mala podjetja, pristojni organ vsakih pet let od zadnjega uradnega obvestila uradno obvestijo o posodobitvi načrta ocene tveganja za vsak obrat in podaljšanju veljavnosti lastne izjave o skladnosti.
3. Pristojni organi lahko od gospodarskih subjektov zahtevajo izvajanje naslednjih ukrepov:
 - (a) spremembo načrtov ocene tveganja, v zvezi s katerimi je bilo predloženo uradno obvestilo v skladu z odstavkoma 1 in 2, da se zagotovijo učinkovito preprečevanje izgube ali po potrebi njeno zadržanje in čiščenje ter skladnost s Prilogo I;
 - (b) pravočasno izvedbo vseh ukrepov iz Priloge I.
4. Pristojni organi vzpostavijo, vzdržujejo in posodablajo register načrtov ocene tveganja in lastnih izjav o skladnosti, v zvezi s katerimi je bilo predloženo uradno obvestilo v skladu z odstavkoma 1 in 2 tega člena. Register je javno dostopen na spletišču.
5. Prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU zagotovijo, da se ukrepi iz Priloge III izvajajo med nakladanjem in razkladanjem, prevozom, čiščenjem in vzdrževanjem.
6. Ko gospodarski subjekti izvajajo ukrepe iz načrta ocene tveganja, pripravljenega v skladu s Prilogo I, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU pa izvajajo ukrepe iz Priloge III, ukrepajo po naslednjem prednostnem vrstnem redu:
 - (a) ukrepi za preprečevanje razlitja;
 - (b) ukrepi za preprečevanje razlitja, da se prepreči izguba;
 - (c) ukrepi za čiščenje po razlitju ali izgubi.
7. Obveznosti gospodarskih subjektov in prevoznikov iz EU so:
 - (a) zagotoviti, da je njihovo osebje usposobljeno v skladu z njihovimi posebnimi nalogami in odgovornostmi ter da pozna in zna uporabljati ustrezno opremo in izvajati postopke, določene za zagotovitev skladnosti s to uredbo;
 - (b) voditi evidenco o ukrepih, sprejetih za izpolnjevanje obveznosti iz tega člena;
 - (c) voditi evidenco o letno ocenjenem obsegu izgube in skupni količini plastičnih peletov, s katerimi se ravna.

Gospodarski subjekti šest mesecev po objavi ustreznega harmoniziranega standarda v *Uradnem listu Evropske unije* ali od datuma začetka uporabe izvedbenega akta iz člena 13(2) te uredbe ocenijo obseg izgube iz prvega pododstavka, točka (c), v skladu s standardizirano metodologijo iz člena 13.

Gospodarski subjekti in prevozniki iz EU hranijo evidence iz točk (b) in (c) tega odstavka pet let ter jih na zahtevo dajo na voljo pristojnim organom in po potrebi certifikacijskim organom.

8. Če ukrep, sprejet za preprečevanje, zadrževanje in čiščenje razlitij in izgub, ni uspešen, gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU čim prej sprejmejo korektivne ukrepe.
9. Gospodarski subjekti, ki niso mikro ali mala podjetja in upravljajo obrate, v katerih se je v preteklem koledarskem letu ravnalo s plastičnimi peleti v količinah, večjih od 1 000 ton, vsako leto za vsak obrat izvedejo notranje ocenjevanje stanja skladnosti obrata z zahtevami načrta ocene tveganja iz Priloge I. Notranje ocenjevanje lahko med drugim zajema naslednje teme:
 - (a) ocenjeni obseg in vzroke izgub;
 - (b) opremo in/ali postopke za preprečevanje, zadrževanje in čiščenje, ki se izvajajo za preprečevanje prihodnje izgube, ter njihovo učinkovitost;
 - (c) pogovore z osebjem, inšpekcijske preglede opreme in veljavnih postopkov ter revizijo ustrezne dokumentacije.

Člen 5

Certificiranje

1. Gospodarski subjekti, ki so velika podjetja, do ... [*Urad za publikacije: vstavite datum = 24 mesecev po začetku veljavnosti te uredbe*] in nato vsaka tri leta dokažejo, da je vsak obrat, v katerem se je v preteklem koledarskem letu ravnalo s plastičnimi peleti v količinah, večjih od 1 000 ton, skladen z zahtevami iz Priloge I, tako da pridobijo certifikat, ki ga izda certifikacijski organ.
2. Gospodarski subjekti, ki so srednja podjetja, do ... [*Urad za publikacije: vstavite datum = 36 mesecev po začetku veljavnosti te uredbe*] in nato vsaka štiri leta dokažejo, da je vsak obrat, v katerem se je v preteklem koledarskem letu ravnalo s plastičnimi peleti v količinah, večjih od 1 000 ton, skladen z zahtevami iz Priloge I, tako da pridobijo certifikat, ki ga izda certifikacijski organ.
3. Certifikacijski organi opravijo preverjanja na kraju samem, da zagotovijo ustrezno izvajanje vseh ukrepov, vključenih v načrt ocene tveganja, ki je izveden v skladu s Prilogo I.
4. Certifikati izpolnjujejo naslednje zahteve:
 - (a) izdani so v skladu z vzorčnim obrazcem iz Priloge IV in v elektronski obliki;
 - (b) v njem morajo biti navedeni gospodarski subjekt, obrat, za katerega velja certifikat, datum opravljenih preverjanj na kraju samem in obdobje veljavnosti;
 - (c) potrjujejo skladnost obrata, za katerega velja certifikat, z zahtevami iz Priloge I.
5. Certifikacijski organi brez nepotrebnega odlašanja uradno obvestijo pristojne organe o:
 - (a) izdanih certifikatih;
 - (b) začasno ali trajno preklicanih certifikatih;
 - (c) spremembah certifikatov.

Pristojni organi vzpostavijo in posodablajo register certifikatov. Register je javno dostopen na spletišču.

Člen 6

Sistemi okoljskega upravljanja

Gospodarski subjekti, ki so registrirani v sistemu Skupnosti za okoljsko ravnanje in presojo v skladu z Uredbo (ES) št. 1221/2009, so izvzeti iz obveznosti priglasitve iz člena 4(2) ter obveznosti iz člena 5(1) in (2) te uredbe, če je okoljski preveritelj, kot je opredeljen v členu 2(20) Uredbe (ES) št. 1221/2009, preveril, ali so zahteve iz Priloge I vključene v sistem okoljskega upravljanja gospodarskega subjekta in ali se izvajajo.

Člen 7

Akreditacija certifikacijskih organov

Akreditacija certifikacijskih organov iz člena 2, točka (k)(i), vključuje ocenjevanje skladnosti z naslednjimi zahtevami:

- (a) certifikacijski organ je neodvisen od gospodarskega subjekta;
- (b) certifikacijski organ, njegovo najvišje vodstvo in osebje, odgovorno za ocenjevanje skladnosti, ne opravlja nobene dejavnosti, ki bi lahko bila v nasprotju z njegovo neodvisnostjo presoje ali integriteto v zvezi z dejavnostmi certificiranja;
- (c) certifikacijski organ in njegovo osebje izvajajo svoje dejavnosti z največjo strokovno neoporečnostjo in potrebno tehnično usposobljenostjo ter brez pritiskov in spodbud, tudi finančnih, ki bi lahko vplivali na njihovo presojo ali rezultate njihovih dejavnosti certificiranja,
- (d) certifikacijski organ ima strokovno znanje, opremo in infrastrukturo, ki so potrebni za izvajanje ocenjevanja skladnosti, v zvezi s katerimi je bil akreditiran;
- (e) certifikacijski organ ima zadostno število ustrezno usposobljenega in izkušenega osebja, odgovornega za izvajanje nalog ocenjevanja skladnosti;
- (f) osebje certifikacijskega organa je zavezano poklicni molčečnosti v zvezi z vsemi informacijami, pridobljenimi med izvajanjem nalog ocenjevanja skladnosti;
- (g) če certifikacijski organ za določene naloge, povezane s certificiranjem, sklene pogodbo s podizvajalci ali njihovo izvajanje prenese na odvisno podjetje, prevzame polno odgovornost za naloge, ki jih izvajajo podizvajalci ali odvisna podjetja, ter oceni in spremlja usposobljenost podizvajalca ali odvisnega podjetja in delo, ki ga ta izvaja.

Člen 8

Preverjanje skladnosti in poročanje

1. Pristojni organi preverijo, ali gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU izpolnjujejo obveznosti iz te uredbe, pri čemer upoštevajo informacije iz lastnih izjav o skladnosti iz člena 4(1) in (2) ter informacije, ki jih predložijo certifikacijski organi v skladu s členom 5(5). Pristojni organi izvajajo okoljske inšpekcijske preglede in druge ukrepe preverjanja na podlagi pristopa, ki temelji na tveganju.
2. Države članice najpozneje do ... [*Urad za publikacije: vstavite datum = prvi dan meseca po štirih letih od datuma začetka veljavnosti te uredbe*] in nato vsaka tri leta Komisiji predložijo poročilo, ki vsebuje kvalitativne in kvantitativne informacije o izvajanju te uredbe v preteklem koledarskem letu. Informacije vključujejo:
 - (a) število gospodarskih subjektov po velikosti podjetja v skladu s Priporočilom Komisije 2003/361/ES in po gospodarski dejavnosti, njihovih obratov ter prevoznikov iz EU in njihovih prevoznih sredstev, namenjenih za prevoz plastičnih peletov;
 - (b) število načrtov ocene tveganja, lastnih izjav, priglašenih v skladu s členom 4(1) in (2), ter certifikatov, priglašenih v skladu s členom 5(5);
 - (c) število in rezultate okoljskih inšpekcijskih pregledov in drugih ukrepov preverjanja, izvedenih v skladu z odstavkom 1 tega člena, število izrednih dogodkov in nesreč, sporočenih v skladu s členom 9(1), ter ukrepov, sprejetih v primeru neizpolnjevanja obveznosti iz te uredbe.
3. Komisija z izvedbenimi akti določi obliko poročil iz odstavka 2.

Člen 9

Izredni dogodki in nesreče

1. Brez poseganja v Direktivo 2004/35/ES gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU v primeru naključne ali nenamerne izgube, ki znatno vpliva na zdravje ljudi ali okolje, nemudoma:
 - (a) obvestijo pristojni organ, na ozemlju katerega se je izredni dogodek ali nesreča zgodila, in ocenjeni obseg izgube;
 - (b) sprejmejo ukrepe za omejitev posledic za zdravje ali okolje ter preprečijo nadaljnje izredne dogodke ali nesreče.
2. Pristojni organ, na ozemlju katerega je prišlo do izrednega dogodka ali nesreče, po potrebi zahteva, da gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU sprejmejo ustrezne dopolnilne ukrepe za omejitev posledic za zdravje ali okolje ter preprečijo nadaljnje izredne dogodke ali nesreče.
3. V primeru vsakega izrednega dogodka ali nesreče, ki pomembno vpliva na zdravje ljudi ali okolje v drugi državi članici, pristojni organ, na ozemlju katerega je prišlo do nesreče ali izrednega dogodka, o tem nemudoma obvesti pristojni organ navedene druge države članice.

Člen 10

Neskladnost

1. V primeru kršitve pravil iz te uredbe gospodarski subjekti, prevozniki iz EU in prevozniki iz držav nečlanic EU nemudoma:
 - (a) o tem obvestijo pristojni organ;
 - (b) sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se skladnost v najkrajšem možnem času ponovno vzpostavi;
 - (c) upoštevajo vse dopolnilne ukrepe, za katere pristojni organ ugotovi, da so potrebni za ponovno vzpostavitev skladnosti.
2. Če kršitev pravil iz te uredbe predstavlja neposredno nevarnost za zdravje ljudi ali grozi, da bo povzročila neposreden pomemben škodljiv vpliv na okolje, lahko pristojni organ začasno ustavi delovanje obrata, dokler se ne vzpostavi skladnost v skladu z odstavkom 1, točki (b) in (c).

Člen 11

Imenovanje in pooblastila pristojnih organov

1. Države članice imenujejo enega ali več pristojnih organov za uporabo in izvrševanje te uredbe.
2. Države članice na svoje pristojne organe prenesejo pooblastila za inšpekcijske preglede in izvrševanje, ki so potrebni za zagotovitev skladnosti s to uredbo.
3. Pooblastila iz odstavka 2 vključujejo vsaj naslednje:
 - (a) pooblastilo za dostop do vseh ustreznih dokumentov, podatkov ali informacij, povezanih s kršitvijo te uredbe, v kakršni koli obliki ali formatu in ne glede na njihov pomnilniški medij ali kraj, kjer so shranjeni, ter pooblastilo za odvzem ali pridobitev kopij teh dokumentov, podatkov ali informacij;
 - (b) pooblastilo, da od katere koli fizične ali pravne osebe zahtevajo, da zagotovi vse ustrezne informacije, podatke ali dokumente v kakršni koli obliki ali formatu in ne glede na njihov pomnilniški medij ali kraj, kjer so shranjeni, za namene ugotavljanja, ali je bila ta uredba kršena ali se krši, in podrobnosti take kršitve;
 - (c) pooblastilo, da na lastno pobudo začnejo inšpekcijski pregled, s katerim bi se dosegla prenehanje ali prepoved kršitev te uredbe;
 - (d) pooblastilo za dostop do obratov.
4. Pristojni organi lahko kakršne koli informacije, dokumente, ugotovitve, izjave ali obveščevalne podatke uporabijo kot dokaz v svojih okoljskih inšpekcijskih pregledih in drugih ukrepih preverjanja, ne glede na obliko ali medij, na katerem so shranjeni.
5. Kadar je na njihovem ozemlju več kot en pristojni organ, države članice zagotovijo, da se vzpostavijo ustrezni komunikacijski in usklajevalni mehanizmi.

Člen 12

Pomoč v zvezi s skladnostjo

1. Komisija po posvetovanju s predstavniki gospodarskih subjektov, prevoznikov in certifikacijskih organov, vključno z mikro, malimi in srednjimi podjetji, ter v

sodelovanju s pristojnimi organi pripravi gradivo za ozaveščanje in usposabljanje o pravilnem izpolnjevanju obveznosti iz te uredbe.

2. Države članice zagotovijo, da imajo gospodarski subjekti in prevozniki, zlasti mikro, mala in srednja podjetja, dostop do informacij in pomoči v zvezi s skladnostjo s to uredbo.

Brez poseganja v veljavna pravila o državni pomoči je lahko pomoč iz prvega pododstavka v obliki:

- (a) finančne podpore;
 - (b) dostopa do finančnih sredstev;
 - (c) specializiranega usposabljanja vodstva in osebja;
 - (d) organizacijske in tehnične pomoči.
3. Države članice spodbujajo programe usposabljanja, s katerimi osebje certifikacijskih organov pridobi ustrezne kvalifikacije.

Člen 13

Standardizirana metodologija

1. Za namene izpolnjevanja obveznosti iz člena 4(7), prvi pododstavek, točka (c), se metodologija za oceno obsega izgube razvije v harmoniziranih standardih v skladu s postopki iz Uredbe (EU) št. 1025/2012.
2. Kadar nobena evropska organizacija za standardizacijo ne sprejme zahteve za pripravo osnutka harmoniziranega standarda ali če Komisija meni, da predlagani standard ne izpolnjuje zahtev, ki naj bi jih zajemal, Komisija z izvedbenim aktom določi metodologijo iz odstavka 1.

Člen 14

Obravnavanje pritožb in dostop do pravnega varstva

1. Fizične ali pravne osebe ali organizacije, za katere se v skladu nacionalnim pravom šteje, da imajo zadosten interes, ali tiste, ki menijo, da so bile njihove pravice kršene, imajo pravico, da pri pristojnih organih vložijo utemeljene pritožbe, če na podlagi objektivnih okoliščin menijo, da gospodarski subjekt, prevoznik iz EU ali prevoznik iz države nečlanice EU ne izpolnjuje določb te uredbe.

Za namene prvega pododstavka se šteje, da imajo nevladni subjekti ali organizacije, ki spodbujajo zdravje ljudi in varstvo okolja ali potrošnikov ter izpolnjujejo vse zahteve nacionalne zakonodaje, zadosten interes.

2. Pristojni organi ocenijo utemeljeno pritožbo iz odstavka 1 in po potrebi sprejmejo potrebne ukrepe, vključno z inšpekcijskimi pregledi in zaslišanji osebe ali organizacije, da bi te pritožbe preverili. Če se ugotovi, da je pritožba utemeljena, pristojni organi sprejmejo potrebne ukrepe v skladu s členom 4(3).

3. Pristojni organi čim prej obvestijo osebo ali organizacijo iz odstavka 1, ki je vložila pritožbo, o svoji odločitvi, da ugodijo zahtevi za ukrepanje iz pritožbe ali jo zavrnejo, in navedejo razloge zanjo.
4. Države članice zagotovijo, da ima oseba ali organizacija iz odstavka 1, ki vložijo utemeljeno pritožbo, dostop do sodišča ali drugega neodvisnega in nepristranskega javnega organa, pristojnega za pregled postopkovne in vsebinske zakonitosti katere koli odločitve o navedeni pritožbi in odločitve, ukrepanja ali opustitve ukrepanja pristojnega organa v skladu s to uredbo, brez poseganja v določbe nacionalne zakonodaje, ki zahtevajo, da se pred uvedbo sodnega postopka najprej izčrpajo upravni revizijski postopki. Ti revizijski postopki so pošteni, pravični, pravočasni in brezplačni ali niso nedopustno dragi ter zagotavljajo ustrezna in učinkovita pravna sredstva, po potrebi vključno s sodno odredbo.
5. Države članice zagotovijo, da so javnosti na voljo praktične informacije o dostopu do upravnih in sodnih revizijskih postopkov iz tega člena.

Člen 15

Kazni

1. Brez poseganja v obveznosti držav članic iz Direktive 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta³⁹ države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe, ter sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihove uporabe. Kazni, ki se določijo, morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
2. Kazni iz odstavka 1 vključujejo globe, sorazmerne s prometom pravne osebe ali prihodki fizične osebe, odgovorne za kršitev. Višina glob se izračuna tako, da se zagotovi, da se osebi, odgovorni za kršitve, dejansko odvzamejo gospodarske koristi, ki izhajajo iz navedenih kršitev. Za ponavljajoče se kršitve se višina glob postopoma zvišuje. V primeru kršitve, za katero je odgovorna pravna oseba, znaša najvišji znesek takih glob najmanj 4 % letnega prometa gospodarskega subjekta v zadevni državi članici v poslovnem letu pred sprejetjem odločitve o denarni kazni.
3. Države članice zagotovijo, da se pri kaznih na podlagi tega člena ustrezno upošteva naslednje, kot je primerno:
 - (a) narava, resnost in trajanje kršitve;
 - (b) ali je kršitev namerna ali posledica malomarnosti;
 - (c) prebivalstvo ali okolje, ki ga je prizadela kršitev, ob upoštevanju vpliva kršitve na cilj doseganja visoke ravni varovanja zdravja ljudi in okolja;
 - (d) finančni položaj odgovornega gospodarskega subjekta, prevoznika iz EU in prevoznika iz države nečlanice EU.

Člen 16

Odškodnina

³⁹ Direktiva 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o kazenskoopravnem varstvu okolja (UL L 328, 6.12.2008, str. 28).

1. Kadar je bila zaradi kršitve te uredbe povzročena škoda zdravju ljudi, države članice zagotovijo, da imajo posamezniki, ki so utrpeli škodo, pravico od ustreznih fizičnih ali pravnih oseb in po potrebi ustreznih pristojnih organov, odgovornih za kršitev, zahtevati in prejeti odškodnino za to škodo.
2. Države članice zagotovijo, da lahko nevladne organizacije kot del zadevne javnosti, ki spodbujajo varstvo zdravja ljudi ali okolja in izpolnjujejo vse zahteve nacionalne zakonodaje, zastopajo posameznike, ki so utrpeli škodo, in vlagajo skupinske odškodninske tožbe. Države članice zagotovijo, da posamezniki, ki so utrpeli škodo, in nevladne organizacije iz tega odstavka ne morejo dvakrat uveljavljati odškodninskega zahtevka zaradi kršitve.
3. Države članice zagotovijo, da so nacionalna pravila in postopki v zvezi z odškodninskimi zahtevki oblikovani in se uporabljajo tako, da ne onemogočajo ali pretirano otežujejo uveljavljanje pravice do odškodnine zaradi kršitve v skladu z odstavkom 1.
4. Kadar je odškodninski zahtevek iz odstavka 1 podprt z dokazi, na podlagi katerih je mogoče domnevati, da obstaja vzročna zveza med škodo in kršitvijo, države članice zagotovijo, da dokazno breme, da kršitev ni povzročila škode ali prispevala k njenemu nastanku, nosi oseba, odgovorna za kršitev.
5. Države članice zagotovijo, da zastaralni roki za vlaganje odškodninskih zahtevkov iz odstavka 1 niso krajši od petih let. Taki roki ne začnejo teči, preden je kršitev prenehala in oseba, ki zahteva odškodnino, ve ali se lahko razumno pričakuje, da ve, da je utrpela škodo zaradi kršitve v skladu z odstavkom 1.

Člen 17

Spremembe prilog

Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 19 za spremembo prilog I do IV, da bi se upoštevala tehnični napredek in znanstveni razvoj.

Komisija pri sprejemanju delegiranega akta iz prvega odstavka upošteva:

- (a) izkušnje, pridobljene pri izpolnjevanju obveznosti iz členov 4 in 5;
- (b) ustrezne mednarodne standarde;
- (c) posebnosti sektorjev dejavnosti;
- (d) posebne potrebe mikro, malih in srednjih podjetij.

Člen 18

Izvajanje prenosa pooblastil

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov se prenese na Komisijo pod pogoji iz tega člena.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 17 se prenese na Komisijo za obdobje petih let od [*Urad za publikacije: vstavite datum = prvi dan meseca po datumu začetka veljavnosti te direktive*]. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski

parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.

3. Prenos pooblastila iz člena 17 lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem hkrati uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 17, začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 19

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od [*Urad za publikacije: vstavite datum = 18 mesecev po začetku veljavnosti te uredbe*]. Vendar se člen 3(1) uporablja od [*Urad za publikacije: vstavite datum = datum začetka veljavnosti te uredbe*].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednica*

*Za Svet
predsednik*